

AVDELNINGEN FÖR
TEKNIK- OCH
VETENSKAPSHISTORIA
KUNGLIGA TEKNISKA HÖGSKOLAN

VERKSAMHETSBERÄTTELSE
2008

AVDELNINGEN 2008	1
FORSKNINGSPROJEKT VID AVDELNINGEN	4
<i>GÄSTANDE FORSKARE</i>	<i>21</i>
AVDELNINGENS HÖGRE SEMINARIUM	22
UTBILDNING	23
<i>GRUNDUTBILDNING</i>	<i>23</i>
<i>EXAMENSARBETEN</i>	<i>24</i>
<i>FORSKARUTBILDNING</i>	<i>25</i>
KONFERENSMEDVERKAN, FÖREDRAG OCH FÖRTROENDEUPPDRAG	26
PUBLIKATIONER 2008	48
AVDELNINGENS PUBLIKATIONSSERIER	58
<i>TRITA-HOT</i>	<i>58</i>
<i>TRITA-HST</i>	<i>60</i>
KONTAKTINFORMATION	64

AVDELNINGEN 2008

Avdelningen för teknik- och vetenskapshistoria bildades i sin nuvarande form år 1991 då en forskarutbildning i teknikhistoria inrättades och de första doktoranderna antogs. År 1997 disputerade de första doktorerna i teknikhistoria vid KTH och fram till och med år 2008 har arton doktorsexamina och nio licentiatexamina avlagts (av de nio doktorander som avlagt licentiatexamen har fyra också avlagt doktorsexamen). Den ursprungliga teknikhistoriska profilen har efterhand vidgats med större inslag av industriminnesforskning, vetenskapshistoria och miljöhistoria.

Vid ingången av 2008 hade avdelningen en professor i teknikhistoria, Arne Kaijser; en professor i miljöhistoria, Sverker Sörlin; en professor i teknik- och vetenskapshistoria, Thomas Kaiserfeld samt en gästprofessor på halvtid i industriminnesforskning, Maths Isacson. Detta innebär att avdelningen idag har en unik kombination av historiska specialinriktningar, varav fyra på professorsnivå, som alla präglas av ett rumsligt eller materiellt perspektiv på det förflutna.

Avdelningen för teknik- och vetenskapshistoria ingår sedan 2005 i Institutionen för filosofi och teknikhistoria inom Skolan för arkitektur och samhällsbyggnad vid KTH. Vid avdelningen var under 2008 utöver de fyra professorerna femton disputerade forskare verksamma: Dag Avango, Dzamila Bienkowska, Isabelle Dussauge, Anders Ekström, Hjalmar Fors, Anders Houltz, Per Högselius, Katarina Larsen, Per Lundin, Brita Lundström, Mikael Nilsson, Anna Storm, Margareta Tillberg, Nina Wormbs och May-Britt Öhman. Därtill var elva inskrivna forskarstuderande aktiva vid avdelningen: Maria Bohn, Nils Bruzelius, Martin Emanuel, Maja Fjæstad, Johan Gribbe, Julia Lindkvist, David Nilsson, Ingemar Petterson, Lars Ulfving, Petter Wulff och Anna Åberg. Avdelningen har också en administratör, Helena Törnkvist.

Året 2008 var på många sätt ett märkesår i avdelningens historia. I synnerhet ägde många disputationer rum under året, inte mindre än fyra stycken. Den 7 mars disputerade Anna Storm på avhandlingen *Hope and Rust: Reinterpreting the industrial place in the late 20th century*. Opponent var Dr Tim Edensor från The Manchester Institute of Social & Spatial Transformations, Manchester Metropolitan University. Den 4 april disputerade Isabelle Dussauge på avhandlingen *Technomedical Visions: Magnetic Resonance Imaging in 1980s Sweden*. Opponent var Dr Anne Beaulieu från The Virtual Knowledge Studio for the Humanities and Social Sciences, Royal Netherlands Academy of Arts and Sciences,

Groningen. Den 11 april disputerade Per Lundin på avhandlingen *Bilsambället: Ideologi, expertis och regelskapande i efterkrigstidens Sverige*. Opponent var doc. Mats Benner från Forskningspolitiska institutet, Lunds universitet. Den 5 juni disputerade Ulf Andréasson på avhandlingen *Arbetslösa i rörelse: Organisationssträvanden och politisk kamp inom arbetslöshetsrörelsen i Sverige, 1920–34*. Opponent var Ingar Kaldal från Institutt for historie og klassiske fag, Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet i Trondheim. Den 28 maj försvarade Julia Lindkvist sin licentiatavhandling *Att bygga kunskapsstaden: En studie av högskolornas framväxt i Stockholm 1850–1960*. Opponent var fil. dr. Martin Rörby, Skönhetsrådet, Stockholms stad.

Margareta Tillberg, Maja Fjæstad samt Dag Avango var gästforskare vid Max Planck-institutet för vetenskapshistoria i Berlin respektive Arctic Centre vid University of Groningen under hela året. Under våren var Hjalmar Fors gästforskare vid University of California, Los Angeles (UCLA). Avdelningsföreståndare Thomas Kaiserfeld var under februari-maj gästforskare vid Forskningspolitiska institutet, Lunds universitet och Brita Lundström fungerade under den perioden som tillförordnad avdelningsföreståndare. Dessutom var Nina Wormbs under våren huvudsekreterare för den så kallade Public service-utredningen som presenterade sitt betänkande *Kontinuitet och förändring* (SOU 2008:64) sommaren 2008.

När det gäller grundutbildningen har avdelningen insatser intensifierats. Framförallt handlar det om ökande antal studenter på kursen ”Swedish Society, Culture and Industry in a Historical Perspective”. Under hösten gjordes genomgripande förändringar av kursen där betygssättningen förändrades och ett webbaserat examensprov via kursplattformen Bilda introducerades. Inom forskarutbildningen genomfördes två kurser, ”Perspektiv på vetenskap, teknik och landskap i tid och rum” om 15 hp. på våren och ”Teori och metod i teknikhistorisk forskning, del 1: Historiografiska praktiker och traditioner – internationellt och i Sverige” om 7,5 hp. på hösten.

Under året utvärderades avdelningens forskningsverksamhet inom ramen för KTH:s ”International Research Assessment Exercise 2008”. Resultaten presenterades i december 2008 i rapporten ”Focusing on Quality” och avdelningens forskningsinsatser bedömdes här som genomgående ”at a world leading level”. Även när det gäller citeringar av avdelningens publikationer 2000–2006 kan det konstateras att resultaten blev positiva. Trots att svenskspråkig utgivning, som inte alls räknas i dessa

analyser, hittills dominerat avdelningens publikationer liksom att den engelskspråkiga utgivningen till övervägande del sker i antologier och tidskrifter som inte omfattas av ”Web of Science” och därför inte heller märks i dessa sammanhang, kom avdelningen förhållandevis väl ut. I jämförelse med andra forskargrupper på KTH hamnade avdelningen på 28:e plats av 47 forskargrupper. Samtidigt intensifieras nu arbetet med att öka vår internationella publicering i tidskrifter som omfattas av ”Web of Science”, vilket gör att vi i framtiden bör kunna öka vår citeringsgrad avsevärt.

Till de positiva resultaten från KTH:s utvärdering av forskningsverksamheten kan också läggas Högskoleverkets utvärdering av landets utbildningar i idé- och lärdomshistoria (HSV Rapport 2008:34 R), där även avdelningens forskarutbildning i teknikhistoria ingick. Här konstaterades att avdelningen gav intryck av att vara ”en synnerligen kreativ forskningsmiljö, säkerligen en av de mest produktiva inom humaniora i landet.”

En verksamhetsberättelse handlar egentligen inte om ekonomi. Ändå är det värt att tillägga att avdelningens omsättning under året ökade med drygt tio procent, från 17 miljoner till 19 miljoner kronor. Tillväxten i ekonomiska termer är inte ointressant eftersom den speglar en expansion när det gäller verksamheten. Samtidigt får detta inte på något sätt skugga att det centrala för avdelningen som det formuleras i avdelningens utvecklingsstrategi 2007–2012:

Vi vill vara en nationellt ledande och internationellt framstående forsknings- och utbildningsmiljö genom att:

- vår forskning bidrar med nya insikter om relationerna mellan teknik, natur, människa och samhälle.
- vår undervisning på KTH ger morgondagens ingenjörer vidgade kunskaper och perspektiv.
- vårt deltagande i samhällsdebatten stimulerar till nya frågor och utmanar rådande föreställningar.

FORSKNINGSPROJEKT VID AVDELNINGEN

Tyngdpunkten i avdelningens verksamhet ligger vid forskningen. Under år 2008 bedrevs följande forskningsprojekt vid avdelningen.

The Urban Mind

Projektansvarig (KTH): Sverker Sörlin

Ansvarig för hela forskningsprogrammet: Prof. Paul Sinclair, Uppsala universitet

Deltagande vid avdelningen: Sverker Sörlin

Anslagsgivare: MISTRA

Period: 2008–2009

Inom projektet behandlas begreppet “Urban Mind” som ska utvecklas i tvärvetenskapliga studier av urbanism och klimatförändring i Mellan-östern. Fyrtio forskare från Uppsala universitet, Stockholms universitet och KTH anknuter tillsammans begreppet till det initiativ som är förknippat med IHOPE (“Integrated History and future of Peoples on Earth”). Projektet är globalt med studier av urbanism och klimatförändring i Afrika, Eurasien och Amerika. Den särskilda del av projektet som koordineras av Sörlin bär namnet ”The Modern Urban Mind 1850 to Present” och fokuserar på hållbar stadsplanering. En särskild fallstudie av Istanbul utförs i anslutning till exempel på biodiversitet och myndighetsutövning i andra städer. I delprojektet ingår forskare från KTH och Stockholm Resilience Centre.

National identitet, branding, historie og virksomheder

Projektansvarig: Uffe Østergård, Copenhagen Business School

Deltagande vid avdelningen: Brita Lundström

Anslagsgivare: Forskningsrådet for kultur og kommunikation, Danmark

Period: 2008–2011

Projektets mål är att ge en djupare förståelse av identitetskonstruktion i nutidens samhälle, ett kritiskt och historiskt perspektiv på nation branding och en förståelse för betydelsen av nationell identitet som konkurrensparameter inom näringslivet. Målsättningen realiseras genom en unik kombination av tre forskningstraditioner: nationalism, branding och

företagshistoria, som under de senaste åren var för sig har haft en stark utveckling, men tidigare aldrig varit sammankopplat i ett forskningsprojekt.

Separate Summer Homes: Scandinavian leisure and consumption and its ideologies during the short 20th century

Projektansvarig: Thomas Kaiserfeld

Deltagande vid avdelningen: Per Lundin

Anslagsgivare: Vetenskapsrådet

Period: 2008–2011

Detta är ett individuellt projekt inom samarbetsprogrammet "European Ways of Life in the American Century: Mediating consumption and technology in the 20th century" (EUWOL) som i sin tur ingår i ett EUROCORES Program, "Inventing Europe", som stöds av European Science Foundation. I projektet studeras fritidskonsumtion utifrån antagandet att fritidsboende samverkat med system för persontransporter som på så sätt bildat sammanhållna fritidskomplex som avlöst varandra under det korta 1900-talet (1918–1989). Det första komplexet dominerades av tåg och båt samt boende i pensionat eller ägda eller hyrda hus, typiskt nära vatten i skärgårdar eller vid badorter. Det andra komplexet består av bilismen som gjorde ärvda, hyrda eller köpta fristående stugor tillgängliga, ibland relativt isolerade från annan bebyggelse. Ett tredje komplex hänger samman med flygtransporternas möjliggörande av utlandsresor och hotellboende vid utländska badorter. I projektet studeras framför allt hur dessa komplex uppstått i samverkan mellan producenter och säljare samt konsumentintressen.

Colony, Empire, Environment: A Comparative International History of Twentieth Century Arctic Science

Projektansvarig: Professor Ron Doel, Florida State University och Urban Wråkberg, Barents Institute, Kirkenes.

Deltagande vid avdelningen: Sverker Sörlin, Julia Lajus och Jessica Shadian.

Anslagsgivare: European Science Foundation, Kungl. Vitterhetsakademien

Period: 2007–2010.

”Colony, Empire, Environment: A Comparative International History of Twentieth Century Arctic Science” är ett av sex forskningsprojekt som ingår i det ESF-anknutna “BOREAS: Histories from the North: Environments, movements, narratives”, som är Europas största humanvetenskapliga projekt för polarforskning. Det delprojekt inom vilket Sörlin, Lajus och Shadian är verksamma fokuserar på arktisk fältvetenskap, i synnerhet glaciologi och meteorologi och den betydelse dessa områden har haft för den tidiga diskursen kring klimatförändring. Ett särskilt samarbete mellan Sörlin och Lajus fokuserar på vetenskapliga förbindelser mellan skandinaviska länder och Sovjetunionen under perioden 1930–1960.

Industrial heritage and societies in transition

Projektansvarig: Marie Nisser och Maths Isacson

Deltagande vid avdelningen: Marie Nisser, Anna Storm, Maths Isacson och Brita Lundström

Anslagsgivare: STINT

Period: 2001–2009

Våren 2001 beviljades professor Marie Nisser i samverkan med professor Maths Isacson, institutionen för ekonomisk-historia, Uppsala universitet och docent Anders Lundgren, institutionen för idé- och lärdomshistoria, Uppsala universitet, ett STINT Institutional Grants för samarbete med Riga Technical University. I projektet har forskare från Helsingfors och Oulu universitet, Vilnius Academy of Fine Arts, Department of History of Art i Riga samt Department of Urban Engineering i Vilnius deltagit. Målsättningen med projektet är flerfaldigt. Förutom att skapa nätverk mellan yngre forskare från länderna; att vinna en djupare insikt om den industriella omvandlingen i Baltikum, Sverige och Finland men också i ett vidare globalt sammanhang; att utveckla de teoretiska och metodiska

instrumenten för att förstå och analysera den industriella transitionen och samhällsomvandlingen i Norden och Baltikum; att främja en förnyelse av industriområden i omvandling genom att bygga upp en kunskapsbas grundad i forskning och att studera hur industriarvet används i förnyelsen av industristäder och industrilandskap i omvandling. Projektet har bedrivits i form av två årliga, fyra till fem dagar långa konferenser, en i Sverige och en i Baltikum, med studiebesök, textseminarier och fältarbeten. Projektet kommer att avslutas med ett antal artiklar på engelska, publicerade i tidskriften *Polhem* hösten 2009.

Forskarassistent i historia

Projektansvarig: Thomas Kaiserfeld

Deltagande vid avdelningen: Thomas Kaiserfeld

Anslagsgivare: Vetenskapsrådet

Period: 2002–2008

Åtminstone sedan 1600-talet har det funnits intresse bland politiska beslutsfattare på olika nivåer att söka råd hos experter inför beslut. Hypotesen att experter sedan dess ökat sitt inflytande över politiska beslutsprocesser kan knappast betecknas som djärv. Tvärtom har många samhällstänkare sett ett tilltagande expertinflytande över politiska beslutsprocesser som utmärkande för det moderna samhällsbygget. Syftet med detta projekt är att undersöka hur vetenskaplig och teknisk expertis under de senaste seklerna transformerats från ett passivt verktyg i beslutsfattarnas händer, som på beställning levererade utlåtanden och avgav förslag, till en politisk kraft som driver egna frågor och tar aktiv ställning med utgångspunkt i egenintresse, ideologiskt såväl som ekonomiskt.

Precursors of the IT nation: Computer use and control in Swedish society, 1955–1985

Projektansvarig: Arne Kaijser

Deltagande vid avdelningen: Isabelle Dussauge, Johan Gribbe och Per Lundin

Anslagsgivare: Handelsbankernas forskningsstiftelser

Period: 2008–2011

Projektets syfte är att beskriva den svenska IT-historien ur ett användningsperspektiv; utvecklingen och användningen av datorsystem inom fyra samhällssektorer för att åstadkomma en högre grad av styrning över vitala processer. De sektorer som ska studeras är näringsliv, offentlig sektor, försvar och infrastruktur.

Publics on display: A cultural history of audiences and publics (Utställda publik: Medieringar av publik och allmänhet i Sverige, 1866–1930)

Projektansvarig: Anders Ekström

Deltagande vid avdelningen: Anders Ekström

Anslagsgivare: Vetenskapsrådet

Period: 2008–2010

Projektets allmänna syfte är att undersöka presentationen av nya medier samt representationen av olika mediepubliker vid fyra stora utställningar som anordnades i Stockholm 1866, 1897, 1909 och 1930. Dessa utställningar var betydelsefulla medieformer i sig och attraherade dåtidens största publik, men de fungerade också som samlingsplatser för presentationen av gamla och nya medietekniker. Fyra frågor står i centrum för projektets empiriska fallstudier: (1) Hur representerades publikerna i text och bild?; (2) På vilket sätt kunde publikerna aktivt delta i mediepresentationerna?; (3) Vilka typer av mediespecifikt kunnande utvecklades genom dessa presentationer, dels hos publiken, dels hos medieentreprenörerna?; (4) Hur förhöll sig representationen av dessa publik till en bredare diskussion om allmänheten som ett politiskt och pedagogiskt kunskapsobjekt? Projektet ingår i forskningsprogrammet ”Mediating public knowledge, 1850–2000”.

Mediating public knowledge, 1850–2000

Programansvarig: Anders Ekström

Anslagsgivare: Vetenskapsrådet (genom individuella projekt)

Period: 2006–2011

I forskningsprogrammet *Mediating public knowledge, 1850–2000* är det övergripande syftet att utveckla nya perspektiv på den publika kunskapsbildningens historia. Programmets centrala forskningsfrågor handlar dels om hur olika publikationer involverats i den vetenskapliga kunskapsproduktionen, dels om hur nya medier förändrat villkoren för kommunikationen av vetenskaplig kunskap. Vi undersöker även hur den omstridda gränsen mellan vetenskapliga och populära kunskapsformer dragits i det förflutna. Empiriskt ligger ett särskilt fokus på verksamhetsformer som kan placeras på båda sidor om denna gräns, till exempel vissa typer av museer och deras dubbla roll som forsknings- och förmedlingsinstitutioner. Vi intresserar oss också för hur detta forskningsfält kan berikas genom att kombineras med perspektiv från en kulturhistoriskt orienterad medieforskning.

Programmet består dels av ett antal enskilda forskningsprojekt, dels av en serie seminarier och workshops som riktar sig till forskare med angränsande intressen. Programmet är ett samarbete mellan forskare vid universiteten i Uppsala, Stockholm och Umeå samt KTH, och leds av Anders Ekström vid Avdelningen för teknik- och vetenskapshistoria, KTH.

Forskningsnätverk och innovationers infrastruktur – en bibliometrisk studie om kunskapsnätverk och användningen av nanoteknik

Projektansvarig: Katarina Larsen

Anslagsgivare: Formas och Sverige-Amerika stiftelsen

Period: Post-doc 2006–2008

Postdoktorsprojekt RINAS (”Research Innovation and Network Analysis targeting Sustainability”) gästforskare vid Scancor, Stanford University USA, vid Cespri, Bocconi University Italien, och vid EPFL – École Polytechnique Fédérale de Lausanne Schweiz. Projektet undersöker och analyserar kunskapsnätverk, innovationsprocesser, och vetenskapliga genombrott vid användning av nanoteknik inom innovationsprocesser för förnybar energi. Projektets upplägg är en kombination av kvantitativa

bibliometriska metoder och kvalitativa fallstudier. De kunskapsnätverk som analyseras omfattar naturvetenskapliga discipliner med fokus på nanoteknik som används för utveckling av solceller (nanostrukturerade solceller) och omfattar forskargrupper inom kemi, fysik och materialvetenskap. Identifiering av kunskapsnätverken och deras egenskaper, struktur och funktion görs med hjälp av bibliometriska metoder med information från publikationer och patent. Den typen av information om samförfattade vetenskapliga artiklar, citeringar, och samcitering (co-citation) kan även användas för att belysa olika former för tvärvetenskapliga samarbeten. Studier inom projektet visar på olika mönster för tvärvetenskaplig samverkan genom användning av gemensamma mätinstrument och metoder, samt genom humankapital som här representeras av exempelvis forskare och teknisk personal vars forskning angränsar till flera vetenskapsfält. Inom miljö- och klimatområdet diskuteras även betydelsen av ”öppna innovationsprocesser” där olika typer av användargrupper och medborgare deltar i olika faser av innovationsprocessen för att åstadkomma mer robusta lösningar.

Design Systems in the Soviet Union 1945–1989: Collaboration for Compatibility and Coherence within the USSR and beyond.

Projektsansvarig: Margareta Tillberg

Deltagare: Margareta Tillberg, forskarassistent.

Anslagsgivare: Vetenskapsrådet och Max-Planck-Institut für Wissenschaftsgeschichte, Berlin

Period: 2006–2010

Forskningsprojektet är ett samarbete mellan konst-designvetenskap och teknik- och vetenskapshistoria (KTH och Max-Planck-Institut für Wissenschaftsgeschichte, Berlin). Det övergripande målet är att beskriva människans roll i visuellt gestaltade transformationsprocesser och makt-system i gränslandet mellan konst, teknik och design. Boken undersöker design som kulturyttring i Sovjetunionen mellan andra världskriget och Berlinmurens fall. Frågor som rör system, standardisering och innovation inom plansystemet diskuteras, liksom internationalisering och globalisering av kunskapspraktiker inom Sovjetblocket såväl som försök att samarbeta med väst. Praktiskt utförande: intervjuer med nu levande konstnärer, designers och psykologer (främst i Moskva och S:t Petersburg, men även med emigrerade till bl.a. USA).

Is och trovärdighet: Fältvetenskap, forskningsstationer och framväxten av en precisionskultur i glaciologisk forskning, 1870–1970

Projektansvarig: Sverker Sörlin

Deltagande vid avdelningen: Dag Avango och Sverker Sörlin

Anslagsgivare: Vetenskapsrådet

Period: 2006–2008

Syftet med detta forskningsprojekt är att ur ett historiskt perspektiv söka förklara de vetenskapliga konflikterna kring klimatförändringar. En central utgångspunkt är hypotesen att ett viktigt element i dessa konflikter uppstår ur formeringen av en ”precisionskultur” inom de geofysiska fältvetenskaperna mellan världskrigen. Efter andra världskriget globaliserades denna kultur, som i huvudsak hade växt fram på glaciärer i Skandinavien och Nordatlanten, till ett världsomspännande nätverk av forskningsstationer – inte minst inom ramen för det internationella geofysiska året 1957/58. Ur den allt starkare fokuseringen på precision växte en professionell grupp av geofysiska forskare fram, som gjorde anspråk på auktoritet när det gällde att uttala sig om klimatförändringar. Skolbildningar etablerades genom forskningspraktiken i fält. En viktig roll spelades av fältforskningsstationer som gjordes till plattformar för att hävda tolkningsföreträden och auktoritetsanspråk.

Instituten i innovationssystemet

Projektansvarig: Professor Sverker Sörlin (PI)

Deltagande vid avdelningen: Dzamila Bienkowska, Katarina Larsen och Ingemar Pettersson

Anslagsgivare: Vinnova

Period: 2007–2010

Industriellt inriktade forskningsinstitut utgör en viktig del i innovationssystemet världen över. I ett internationellt perspektiv är den svenska institutsektorn liten. Som andel av den totala forskningsfinansieringen innehar den mindre än två procent och deras stöd från offentliga anslagsgivare motsvarar knappt tre procent av statens FoU-investeringar. Vilka effekter institutssektorn har haft på det svenska innovationssystemet är en öppen fråga, men politiska signaler på senare tid antyder att det pågår

en omorientering av politiken där industriellt motiverad forskning och industriforskningsinstitut får en mer betydande roll.

I projektet arbetar en tvärvetenskapligt sammansatt grupp av forskare med att analysera de komplexa roller och nischer som institut har och har haft i en "ekologi" av innovationssystem. Studierna inom projektet kommer exempelvis att fokusera på:

- Individuell och kollektiv utveckling, funktion och prestanda hos institut.
- Industriella och tekniska kluster där institut samarbetar med företag.
- Kluster där institut samarbetar med universitet och högskolor
- Institutslaboratorier som tvärvetenskapliga FoU-miljöer.
- Institutens "projektkultur" – nätverk, avtal, publiceringskulturer med mera.
- Frågor kring patent och upphovsrätt.
- Förändringar i svensk politik gentemot forskningsinstitut sedan 1940.
- Internationella jämförande analyser.

Bakom en slöja av teknik: Politik och kultur i frekvensallokeringarna för radio och TV i Europa

Projektansvarig: Nina Wormbs

Deltagande vid avdelningar: Nina Wormbs

Anslagsgivare: Vetenskapsrådet

Period: 2006–2008

I över hundra år har människan kunnat kommunicera trådlöst med hjälp av radiovågor. Från början var antalet radiotjänster tämligen begränsat, men med tiden utvecklades teknik som har gjort det möjligt att inte bara skicka telegram trådlöst eller lyssna på radio, utan även att kommunicera med astronauter på månen eller att tala med mormor i en mobiltelefon. För att detta ska fungera måste man komma överens om vilka radiofrekvenser som ska användas till vilka saker. Projektet "Bakom en slöja av teknik" undersöker hur det har gått till i praktiken när man har fördelat frekvenser för radio och TV i Europa under 1900-talet.

Centre of excellence for science and innovation studies (CESIS)

Deltagande vid avdelningar: Arne Kaijser, Per Lundin, Isabelle Dussauge, Sverker Sörlin, Nina Wormbs och Johan Gribbe

Anslagsgivare: Vinnova

Period: 2003–2008

Forskningscentrat CESIS (Center of Excellence for Science and Innovation Studies), där förutom avdelningen för teknik och vetenskapshistoria även Jönköping International Business School (JIBS), SISTER och KTH Infra deltar, etablerades i januari 2004 med syfte att bedriva forskning om innovationssystem. Tyngdpunkten är lagd på Sverige, och ambitionen är att skapa en bättre förståelse för samspelet mellan innovationer och teknisk utveckling. Särskild vikt fästs vid att studera hur FoU påverkar den ekonomiska utvecklingen, och att försöka utveckla modeller och metoder för att undersöka denna påverkan. Flera av avdelningens forskare och forskningsprojekt är knutna till CESIS.

Att bygga kunskapsstaden: Kunskap, anläggningar och forrådet av det urbana landskapet

Projektsansvarig: Sverker Sörlin

Deltagande vid avdelningar: Julia Lindkvist

Anslagsgivare: Formas

Period: 2003–2008

Syftet med studien är att analysera några kunskapsanläggningar i Stockholmsområdet och deras roll i stadens planering och rumsliga dynamik. Huvudfrågan som styr undersökningen är hur det kom sig att de anlades på de geografiska platser där de än idag har sin verksamhet. I andra hand studeras på vilket sätt de har påverkat och samverkat till stadens utveckling. Med kunskapsanläggningar menas här ett komplex av byggnader för vetenskapliga ändamål med tillhörande utrustning och kompletterande infrastruktur och bebyggelse. De utvalda kunskapsanläggningarna är KTH, Stockholms universitet, samt Karolinska institutet/Karolinska universitetssjukhuset och det planerade Bioscience-centret i Norra stationsområdet.

Industrisamhällets omvandling – industriell växt och förändring i företagsbyggande och kommunal planering

Projektansvarig: Maths Isacson

Deltagande vid avdelningen: Brita Lundström, Anna Storm, Anders Houltz och Marie Nisser.

Anslagsgivare: Marianne och Marcus Wallenbergs stiftelse samt Stiftelsen Marcus och Amalia Wallenbergs minnesfond

Period: 2005–2009

Forskningsprojektet har till uppgift att studera industriell struktur-omvandling i Sverige i ett nationellt och internationellt komparativt perspektiv. Tidsmässigt ligger fokus på 1900-talets senare del och de första åren av 2000-talet. I uppgiften ingår att analysera omvandlingens konsekvenser för människor, företag och kommuner, för bebyggelse och landskap. I centrum står fyra teman. Det första tar sikte på industriföretagens betydelse för samhällsbildningen, levnadsvillkoren och miljön under den högindustriella epokens (ca 1935–1985) modernisering, liksom följderna av denna epoks industrinvesteringar och industriella drift för pågående förnyelsearbete i gamla industriorter. I det andra temat är målsättningen att studera de relationer som uppstod och utvecklades mellan industriföretag, samhälle och stat under nämnda femtioårsperiod. I ett tredje tema studeras vad som hänt med nedlagda eller utflyttade industriers byggnader, tekniska utrustning och maskiner under förnyelsearbetet. Det fjärde tar sikte på företags identitetsbyggande och vilken roll historia och nationella symboler har i de berättelser som byggs upp av aktörer på den nationella arenan.

Ute och cyklar: cykeltrafikens förändrade förutsättningar i Stockholm och Köpenhamn 1930–70

Projektansvarig: Martin Emanuel

Deltagande vid avdelningen: Martin Emanuel

Anslagsgivare: Volvo research and educational foundation

Period: 2005–2010

Projektet syftar till att undersöka cykeltrafikens förändrade förutsättningar i Stockholm och Köpenhamn under perioden 1930–1970. Stockholm står i centrum för studien, medan Köpenhamn ger värdefulla perspektiv på utvecklingen i Stockholm. I fokus står cykeltrafikens förut-

sättningar på två olika plan: dels funktionellt, det vill säga hur cykeln stått sig funktionsmässigt i förhållande till stadens utveckling och till konkurrerande transportteknologier, dels diskursivt, det vill säga vilken syn på cykeln som dominerat, i synnerhet bland de tongivande aktörerna kring stadstrafiken, och hur detta påverkat trafikplaneringen.

Teknik, vetenskap och svensk säkerhetspolitik

Projektansvarig: Hans Weinberger

Deltagande vid avdelningen: Johan Gribbe, Petter Wulff, Nils Bruzelius och Lars Ulfving

Anslagsgivare: Riksbankens Jubileumsfond

Period: 2000–2009

Den svenska säkerhetspolitiken under det kalla kriget är ett omdebatterat område, och syftet med projektet är att studera teknikens och vetenskapens betydelse för utformningen av den svenska försvars-, utrikes- och neutralitetspolitiken under perioden. Projektet (med akronymen NNET – nätverk, neutralitet, teknik) studerar svenska aktörer i transnationella nätverk och hur de fått sig till del och delat med sig av teknisk och vetenskaplig kunskap med relevans för det svenska försvaret. Detta internationella samarbete har haft betydelse för hur det svenska försvaret och svensk neutralitet under det kalla kriget har utformats. Projektet studerar samspelet mellan olika typer av nätverk och relaterar dessa nätverk till militära system och politiska beslutsstrukturer. Projektet förenar teknik- och vetenskapshistoriska perspektiv på svensk säkerhetspolitik med statsvetenskapliga frågeställningar om politiska beslutsprocesser. Förhoppningen är att det därigenom ska bli möjligt att nå en djupare förståelse om vad som formade Sveriges agerande under det kalla kriget.

Vetenskap och alkemi vid Bergskollegium, 1690–1750

Projektansvarig: Hjalmar Fors

Deltagande vid avdelningen: Hjalmar Fors

Anslagsgivare: Vetenskapsrådet

Period: 2006–2010.

En central fråga inom tidigmodern vetenskapshistoria är förhållandet mellan ockulta tankeströmningar och den tilltagande rationalism som fick ett starkt genomslag i 1700-talets upplysningsrörelse. Jag vill ta tag i denna fråga genom att undersöka en betydelsefull och förbisedd vetenskaplig miljö under perioden 1690–1750, Bergskollegium (BK). BK var den svenska statens främsta redskap för kontroll av bergsbruket, och därmed den viktigaste aktören vad gällde Sveriges främsta exportnäring. Det hade också uppgiften att reformera bergsbruket efter vetenskapliga principer. Jag vill studera hur organisationens vetenskapliga delar var uppbyggda, vilken typ av vetenskaplig kultur som odlades, samt vad man ägnade sig åt, och varför. I centrum står kunskapsteoretiska frågor om förhållandet mellan kemisk och mineralogisk vetenskap och de ockulta och alkemiska teorier och praktiker som existerade sida vid sida vid BK. Studien behandlar även ämbetsmännens gränsdragningar gentemot utifrån kommande projektörer, kungamakten, och de bergsmän de var satta att övervaka. Studien placerar BK:s vetenskapliga verksamhet i ett internationellt sammanhang – detta dels för att knyta den till sin samtids bredare idéströmningar, dels för att utröna vilken betydelse verksamheten hade i sin samtid, vetenskapligt och kulturellt. Studien kommer att leda till en omvärdering av förhållandet mellan vetenskaplig respektive ockult verksamhet under perioden, samt av BK:s betydelse för aktiviteter av båda sorter.

LASHIPA (Large scale industrial exploitation of polar areas)

Deltagande vid avdelningen: Dag Avango

Anslagsgivare: Vetenskapsrådet och Netherlands Organisation for Scientific Research (NWO)

Period: 2007–2011

LASHIPA är ett historisk-arkeologiskt forskningsprojekt inom ramen för det internationella polaråret (IPY 2007-2008). Dess syfte är att förklara utvecklingen av industri i polartrakterna från 1600-talet till idag, liksom

konsekvenserna av denna industri för den geopolitiska situationen i Arktis och Antarktis, liksom för den lokala miljön. I projektet samarbetar avdelningen med universitetsinstitutioner och forskningsinstitut i Nederländerna, USA, Ryssland, Norge och Storbritannien. Projektets problemställningar behandlar drivkrafterna bakom industri i polartrakterna, internationell kamp om naturresurser och nationellt inflytande i polara ingenmansland, liksom problematik kring tekniköverföring och utformning av teknik och industribosättningar i polar miljö.

Dag Avango driver två sub-projekt inom LASHIPA. Ett är “Green Harbor, Spitsbergen and the international history of exploitation of the polar areas”, som syftar till att åstadkomma en bred syntes rörande utvecklingen av industri i polartrakterna, utifrån ett internationellt jämförande perspektiv. Det andra är “Rituals and symbols in the struggle over the polar areas and their natural resources”, som syftar till att ur ett internationellt jämförande perspektiv studera relationen mellan industriell verksamhet i polartrakterna och utvecklingen av de internationella maktrelationerna där. Fokus ligger på industriföretagens symboliska och rituella aktiviteter i polartrakternas landskap.

Polar Field Stations and IPY History: Culture, Heritage, Governance (1882–Present)

Projektansvariga: Sverker Sörlin och Michael Bravo

Deltagande vid avdelningen: Sverker Sörlin

Anslagsgivare: Nationella och internationella finansiärer

Period: 2006–2008

Ett samarbetsprojekt med deltagare från sju länder godkänt av International Polar Year. Projektet samordnas vid Scott Polar Research Institute, Cambridge University. Syftet är att forma ett internationellt nätverk av forskare som från olika utgångspunkter, disciplinärt och geografiskt, studerar forskningsstationer och fältvetenskap, särskilt med anknytning till de internationella polaråren. Det huvudsakliga syftet med Sörlins delprojekt är att ur ett historiskt perspektiv förstå de vetenskapliga kontroverserna kring klimatförändring. Studien riktar sig empirisk mot Hans Ahlmann (1889–1974) och dennes forskningsarbete inom glaciologi vid Stockholms högskola. Delprojektet genomförs utifrån material från bibliotek och arkiv, men även genom fältstudier.

Arctic Norden: Science, Diplomacy and the Formation of a Post-War European North

Projektansvarig: Sverker Sörlin

Deltagande vid avdelningen: Anders Houltz

Anslagsgivare: Riksbankens Jubileumsfond

Period: 2007–2010

I detta projekt studeras bildandet av "arktiska Norden" som en sammansättning av vetenskap, diplomati och politik i en efterkrigscontext. Empirisk fokus ligger vid svenska och norska vetenskapliga förbindelser inom meteorologi och glaciärforskning och deras betydelse för politik och diplomati, men perspektivet kommer också att omfatta ett bredare nordatlantiskt område. Analysen kommer att omfatta ideologiska aspekter av "nordism" som försökte utvidga det nordiska samfundet till Finland och mildra politiska spänningar med Sovjetunionen. De norska och svenska forskarnas diplomatiska och politiska arbete kommer att studeras parallellt med deras vetenskapliga arbete. Med detta synsätt kommer upprättandet av forsknings-samarbeten, gemensamma expeditioner, forskningsstationer och anslutningar mellan laboratorium, fält och politik att förstås som en sammansatt process.

Från matematikmaskin till IT: Insamling, dokumentation, bevarande och tillgängliggörande av källmaterial om svensk IT-historia

Projektansvariga: Per Lundin och Rolf Berndtson (Dataföreningen i Sverige)

Deltagande vid avdelningen: Isabelle Dussauge, Johan Gribbe, Mikael Nilsson och Julia Peralta

Anslagsgivare: Riksbankens Jubileumsfond och Stiftelsen Marcus & Amalia Wallenbergs minnesfond

Period: 2007–2008

”Från matematikmaskin till IT: Insamling, dokumentation, bevarande och tillgängliggörande av källmaterial om svensk IT-historia” är ett storskaligt projekt för att dokumentera svensk IT-historia och dess aktörers handlande. Att den första generationen av svenska IT-aktörer med sina unika minnen är på väg att gå bort accentuerar projektets angelägenhet. Projektets övergripande syfte är att skapa, samla in, förvalta och tillgängliggöra källmaterial om svensk IT-historia i form av kunskapsöversikter,

intervjuer, s.k. vittnesseminarier, självbiografier och föremålsbiografier. Detta material förvaltas och tillgängliggörs genom inregistrering i existerande databaser samt publicering av bearbetat material i tryck och på webben. Arbetet genomförs i enlighet med metodisk-vetenskapliga kriterier så att projektets resultat kan brukas för framtida historisk forskning inom skilda discipliner.

Projektet avser att under en tvåårsperiod kartlägga perioden 1950–1980. Dess ingående parter är Dataföreningen i Sverige, Avdelningen för teknik- och vetenskapshistoria vid KTH och Tekniska museet. Projektets allmänna uppläggning och val av metoder är ett resultat av ett drygt två år långt samarbete mellan dessa tre parter.

Energimarknadernas integration över system- och nationsgränser

Projektansvarig: Arne Kaijser

Deltagande vid avdelningen: Per Högselius, Arne Kaijser, Anna Åberg

Anslagsgivare: Energimyndigheten

Period: 2007–2010

Sedan mitten av 1980-talet har energimarknaderna i Sverige förändrats i tre viktiga avseenden. För det första har det skett genomgripande förändringar av de institutionella regelverken för olika energimarknader. För det andra har det skett en integration över systemgränser, dels mellan de ledningsbundna energisystemen el, gas och fjärrvärme, dels mellan energi- och informationssystem. För det tredje har det även skett en integration av el- och gassystem över nationsgränser. Dessa tre förändringsprocesser har skett parallellt och har i hög grad påverkat varandra. Syftet med detta projekt är att med ett historiskt och sociotekniskt perspektiv studera och förklara dessa tre förändringsprocesser med särskild tonvikt på de gränsöverskridande organisationernas agerande.

Europe goes Critical: The Emergence and Governance of Critical Transnational European Infrastructures (EUROCRIT)

Projektansvarig: Arne Kaijser

Deltagande vid avdelningen: Per Högselius, Arne Kaijser och Anna Åberg

Anslagsgivare: Vetenskapsrådet och European Science Foundation

Period: 2007–2010

Detta är ett internationellt samarbetsprojekt med deltagande av forskare från Bulgarien, Danmark, Finland, Grekland, Nederländerna, Norge och Sverige. Syftet är att sätta den pågående diskussionen om infrastrukturers sårbarhet i ett historiskt och internationellt perspektiv, genom att studera hur infrastrukturer har byggts samman över nationsgränser och hur detta gett upphov till nya former av ömsesidiga beroenden och gemensam sårbarhet. Inom detta projekt kommer vi att genomföra ett delprojekt med inriktning på naturgas med titeln ”Trusting the enemy”. EUROCRIT utgör ett av fyra samarbetsprojekt inom ett s.k. EURO-CORE-program med titeln ”Inventing Europe: technology and the making of Europe, 1850 to the present”.

Klimatmodelleringens historia, 1950–1972

Projektansvarig: Sverker Sörlin

Deltagande vid avdelningen: Maria Bohn

Anslagsgivare: Stockholm Resilience Centre och interna medel

Period: 2007–2012

Klimatförändringar är ett för vår samtid ofrånkomligt problem, där den naturvetenskapliga kunskapens utveckling de senaste decennierna har präglats av en ökad användning av datorsimulerad modellering. Syftet med projektet är att undersöka klimatmodelleringens framväxt efter de första numeriska väderprediktionerna på tidigt 50-tal, i relation till datoriseringen av geofysiken, forskningsfinansiering, miljöfrågans ökade betydelse och politiseringen av geovetenskaperna.

GÄSTANDE FORSKARE

Under våren var Jessica Shadian från Barents Institute i Kirkenes och Handelshøgskolen i Bodø, Norge, gästforskare vid avdelningen och under både vår och höst var också Julia Lajus från Center for Environmental and Technological History vid European University i St. Petersburg, Ryssland gästforskare vid avdelningen.

AVDELNINGENS HÖGRE SEMINARIUM

Det högre seminariet är avdelningens centrala akademiska mötesplats. Att skapa och upprätthålla en livaktig, kritiserande och konstruktiv seminariekultur är ett gemensamt ansvar för avdelningens medarbetare och utgör en viktig faktor för att bibehålla en hög kvalitet på den forskning som produceras.

Under året har det hållits 21 högre seminarier vid avdelningen, varav fyra disputationer och ett licentiatseminarium. Vid tio av tillfällena var seminariehållarna inbjudna gäster, och av dessa kom sex stycken forskare från andra länder än Sverige. 60 procent av seminariehållarna under året var kvinnor, och drygt en fjärdedel av seminariehållarna var doktorander (disputationer ej inräknade). Ansvaret för seminariet har under året innehaft av Isabelle Dussauge och Arne Kaijser.

Seminarieämnena har varit av vid och skiftande karaktär – alltifrån disputationer och licentiatseminarier till textnära arbetsseminarier och presentationer av aktuell forskning inom avdelningens forskningsområden. Bland de externa gästerna kan nämnas Alexandra Bekasova från The Russian Academy of Sciences i St. Petersburg, professor David Edgerton från Imperial College i London, Mats Fridlund från Köpenhamns universitet, Mads Mordhorst från Copenhagen Business School och professor em. Thomas P. Hughes.

UTBILDNING

Teknikhistoria behandlar teknik och teknisk förändring ur ett historiskt och samhällsvetenskapligt perspektiv. Tyngdpunkten ligger i att förstå drivkrafterna bakom teknisk förändring, liksom de sociala och kulturella konsekvenserna av teknikutvecklingen, förr och nu.

GRUNDUTBILDNING

Det övergripande syftet med avdelningens kurser på grundnivå och avancerad nivå är att ge insikter och förståelse för samspelet mellan teknik och samhälle både i ett historiskt och i ett samtida perspektiv. I kurserna studerar vi teknikens historia, uppfinningar och uppfinnare, innovationer och innovatörer, teknikens användning och dess konsekvenser, både avsiktliga och oavsiktliga. Vi studerar stora tekniska system, industrisamhällets uppgång och framtid, hur miljön påverkas av tekniken, genusaspekter på teknik, teknikens betydelse för uppkomsten av nya företag och mycket annat. Vi vill ge teknologerna ett brett perspektiv på sin framtida yrkesroll som ingenjörer och en historisk förankring i det som händer nu. För den som är intresserad finns det även möjlighet att göra sitt examensarbete i teknikhistoria. Det består i att självständigt författa en längre rapport eller uppsats. För planering och administration av kursverksamheten på grundnivå och avancerad nivå har studierektor Isabelle Dussauge varit ansvarig. 2008 gavs följande kurser:

Swedish society, culture and industry in historical perspective (AK1210/AK1212), 6 hp på grundnivå. Kursen var riktad till internationella studenter (utbytes- och masterstudenter), och dess syfte var (1) att studenterna skulle få en grundläggande historisk orientering i det svenska samhället och (2) att studenterna skulle utveckla ett kritiskt-analytiskt förhållningssätt till kulturbegrepp. Den spände därför över vitt fält och omfattade såväl politisk och ekonomisk historia, som teknik- och arkitekturhistoria. Kursen gavs både på vår- och hösttermin. Kursansvariga: Arne Kaijser (vårtermin) och May-Britt Öhman (hösttermin). Kursassistent: Helena Törnkvist. Övriga medarbetare: Björn Berglund och Ingemar Pettersson.

Miljöhistoria (AK1204), 7,5 hp på grundnivå. Kursens mål var att ge perspektiv på hur och varför miljö har blivit en politisk, ekonomisk och teknisk fråga i det moderna samhället liksom att undersöka kunskaper om miljön som en begränsande faktor i samhällen generellt. På samma sätt har kursen syftat till att ge kunskaper om det växande intresset för risker, kriser och katastrofer som kan relateras till miljö. Kursansvarig: Sverker Sörlin. Kursassistent: Maria Bohn.

Media mellan teknik och kultur (AK1207), 6 hp på grundnivå. Kursens mål var att ge samhällsvetenskapliga och humanistiska perspektiv på medietekniker, dels genom att skapa en förståelse för hur medietekniker har utvecklats historiskt och vilka sociala och kulturella effekter de haft, dels genom att ge en färdighet i att använda olika analysverktyg. Kursansvarig: Nina Wormbs. Kursassistent: Anna Åberg.

Teknik- och vetenskapshistoria (AK1202), 7,5 hp på grundnivå. Kursens syfte var att förstå och analysera den komplexa utveckling som har lett fram till dagens högteknologiska samhälle. Kursen behandlade teknikens och vetenskapens historia ur framför allt ett västerländskt perspektiv. Kursansvarig: Hjalmar Fors.

Introduktion till samhällsprocessen (AI1122), *moment i teknikhistoria*, 1 hp. Kursmomentet syftade till att ge en förståelse för infrastrukturens roll för samhällsutvecklingen i ett historiskt perspektiv. Ansvarig: Arne Kaijser. Övriga medarbetare: Björn Berglund, Per Lundin, Jacob Orrje, Ingemar Petterson och Anna Åberg.

EXAMENSARBETEN

Under 2008 utfördes följande examensarbete på avdelningen: Björn Berglund (Uppsala universitet, System i Teknik och Samhälle). *Black Swans in the Power Grid – A Survey on How Critical Events Has Affected Measures of Robustness and Resilience to Improve the Swedish Security of Electricity Supply*. Ämnesgranskare: Arne Kaijser.

FORSKARUTBILDNING

Under 2008 var sexton forskarstuderande knutna till forskarutbildningen i teknikhistoria. Fyra av dessa avlade doktorsexamen under året, Ulf Andréasson, Isabelle Dussauge, Per Lundin och Anna Storm, och en licentiatexamen, Julia Lindqvist. Studierektor för forskarutbildningen var Anders Houltz.

Under vårterminen avslutades forskarutbildningskursen ”Introduktion till forskningsprocessen” (IN5503), 7,5 p, med Anders Houltz som kursansvarig. Två i väsentliga avseenden omarbetade och uppdaterade forskarutbildningskurser gavs under året. Den första, ”Perspektiv på vetenskap, teknik och landskap i tid och rum” (FAK3101), 15 hp, gavs under ledning av Sverker Sörlin. Syftet med kursen var att ge de studerande kunskaper om såväl väletablerad som aktuell och nyskapande forskning i teknikhistoria och inom angränsade områden som industrihistoria, miljöhistoria och vetenskapshistoria. Syftet var också att förmedla och fördjupa rumsliga aspekter på det förflutna med inslag av nyare teoretiska och internationella perspektiv. Den andra kursen, ”Teori och metod i teknikhistorisk forskning, del I: Historiografiska praktiker och traditioner – internationellt och i Sverige” (F1N5505), 7,5 hp, gavs under ledning av Per Lundin. Det övergripande syftet med denna kurs var att ge de studerande kunskaper om historiografiska praktiker och traditioner – såväl internationella som svenska.

KONFERENSMEDVERKAN, FÖREDRAG OCH FÖRTROENDEUPPDRAG

Dag Avango

Presentation: ”Industriarv i polartrakterna – forskning och bevarandefrågor”, *ICOMOS symposium*, Stockholms stadsmuseum. 10 mars 2008.

Presentation: “Industry, Geopolitics and Environment in the Polar Areas”, *Teknik- och vetenskapshistoriska dagar*, Tekniska museet, Stockholm. April 2008

Presentation: “Centers in the periphery: the impact of polar politics on Arctic resource frontier settlements”, tillsammans med Prof. Louwrens Hacquebord, *LASHIPA-IPY workshop*, Michigan Technological University, Michigan, USA. 28 april 2008.

Presentation: “The LASHIPA project: Industry and geo-politics in the polar areas, from 17th century to the present”, Royal Academy of Sciences. Amsterdam, 14 maj 2008.

Presentation: “Rituals and symbols in the struggle over Spitsbergen and its natural resources”, *SCAR-LASC open science conference (IPY)*. St. Petersburg, 10 juli 2008.

Presentation, “Human dimensions in the International Polar Year 2007–2008”, sammanfattande föredrag vid konferensen *IPY: Human dimensions in the circumpolar Arctic*. Umeå, 8–10 oktober 2008.

Biträdanden handledare för doktorand Ypie Aalders, Arctic Centre, University of Groningen

Biträdanden handledare för doktorand Ulf Gustafsson, Arctic Centre, University of Groningen

Biträdanden handledare för doktorand Frigga Kruse, Arctic Centre, University of Groningen

Sessionsordförande vid *SCAR-LASC open science conference (IPY)*. St. Petersburg, 10 juli 2008.

Styrelseordförande i Svenska Industriminnesföreningen (svenska sektionen av TICCIH – The International Committee for the Conservation of Industrial Heritage).

Styrelseledamot i TICCIH, med regionalt ansvar för industriarvsfrågor gällande Arktis och Antarktis.

Ledamot i verkställande utskottet för Svenska kommittén för Internationella polaråret (Vetenskapsrådet), samt ordförande för arbetsgruppen för kultur, samhälle och humaniora inom denna kommitté.

Ledamot i svenska SCAR-kommittén (Scientific Committee for Antarctic Research).

Dzamilia Bienkowska

Presentation av: "Knowledge Management and IP strategy at semi-public research institutes" på sommarskolan *Economics and Management of Intellectual Property Rights*, University of Bologna. 9–13 juni 2008.

Presentation av: "Industrial research institutes' collaboration: institutional agreements, networks and interdisciplinary technology" (tillsammans med Katarina Larsen) på konferensen *Kindred spirits – developing ideas to catch and release*, SCANCOR, Stanford University. 21–23 November 2008.

Presentation av: "Institutens teknikutveckling – samarbetsavtal, innovationsnätverk och kombinerad kompetens" tillsammans med Katarina Larsen vid högre seminariet, avdelningen för teknik- och vetenskapshistoria, KTH. 3 november 2008.

Organiserade *Change in Swedish R&D – across time and organizations*, en workshop om förändringar inom svensk FoU. Deltog gjorde totalt 12 forskare från KTH och Uppsala universitet. KTH, 27 augusti 2008.

Isabelle Dussauge

Deltog i radioprogrammet "Bilder av hjärnan: Från hålrum till Homer Simpson", *Vetenskapens värld*, Sveriges radio P1. 19 maj 2008.

Deltog i *Ticcih Seminar on Training and Research within the Field of Industrial Heritage*. Norberg, 8–11 juni 2008.

Presentation av: "Documenting the Use of Computers in Society between 1950 and 1980", tillsammans med Per Lundin, på *SHOT Annual Meeting*, Lissabon, 10–14 oktober 2008.

Presentation av: "Technomedical Visions: Magnetisk resonanstomografi & medicinens blick(ar) på 1980-talet", STS, Sociologiska institutionen, Göteborgs universitet. 18 november 2008.

Studierektor för grundutbildningen, KTH, Avdelningen för teknik- och vetenskapshistoria, 2008.

Anders Ekström

Plenarföreläsning under rubriken "Publikernas historia: Kunskapsbildning och läroprocesser, 1850–1950", *Teknik- och vetenskapshistoriska dagar*, Tekniska museet, Stockholm. 8–10 april 2008.

Medarrangör av sessionen "Participatory media in historical perspective" samt presentation av paper med titeln "Knowing media, knowing audiences: Media publics around 1900", *Teknik- och vetenskapshistoriska dagar*, Tekniska museet, Stockholm. 8–10 april 2008.

Presentation av: "Vetenskapernas mediehistoria – varm eller kall?" tillsammans med Solveig Jülich, Frans Lundgren och Per Wisselgren) på workshopen *Vetenskapskommunikation som samproduktionen av vetenskap och dess publik*, Nobelmuseet, Stockholm. 8 februari 2008.

Föredrag: "Mediehistoria", Forskningsseminarium vid Institutionen för idé- och lärdomshistoria, Uppsala universitet. 18 mars 2008.

Föredrag: "Konverserande publik, konverserande medier? Stockholm 1909", Forskningsseminarium vid Avdelningen för idéhistoria, Stockholms universitet. 30 maj 2008.

Ledamot av betygsnämnd: Eva Kingsepp, *Nazityskland i populärkulturen: Minne, myt, medier*. Institutionen för journalistik, medier och kommunikation, Stockholms universitet. 10 oktober 2008.

Ledamot av betygsnämnd, Andreas Nyblom, *Ryktbarhetens ansikte: Verner von Heidenstam, medierna och personkulten i sekelskiftets Sverige*. Tema Kultur och samhälle, Linköpings universitet. 22 maj 2008.

Slutseminarieopponent: Björn Ivarsson Lilieblad, ”Moulin Rouge på svenska: Varietéunderhållning i Stockholm 1877–1920”. Tema Kultur och samhälle, Linköpings universitet. 10 september 2008.

Granskningsuppdrag för Vetenskapsrådet: ansökan om publiceringsstöd.

Granskningsuppdrag för Vetenskapsrådet: ansökan om bidrag till anställning som postdok i Sverige.

Medlem av redaktionsrådet för tidskriften *Nordisk Museologi*.

Ledamot av Svenska Nationalkommittén för teknik och vetenskapshistoria, Kungl. Vetenskapsakademien.

Martin Emanuel

Presentation: ”Ideology and hierarchy in traffic planning: Concepts from gender systems theory applied on traffic planning in post-war Stockholm”, *Workshop on Mobility, the City and STS*. Köpenhamn, 20–22 november.

Maja Fjæstad

Ledamot i SHOT sites committee.

Pre-doctoral fellow, Max Planck Institute for the History of Science.

Hjalmar Fors

Deltog i den vetenskapliga kommittén för *7th International Conference on History of Chemistry* (7th ICHC). Konferensen kommer att äga rum i Sopron, Ungern 2–5 augusti 2009 och fokusera på temat “the uses of chemistry (and alchemy)”.

Föredrag: ”The mystics go under ground: alchemists, spiritists and other deviants in 18th C”, The colloquium in the history of science and medicine, Dept. of history, UCLA, Los Angeles. 10 mars 2008.

Reader, Huntington Library, Pasadena, California. April 2008 till juni 2008.

Gästande forskare, UCLA Center for Seventeenth and Eighteenth Century Studies, Los Angeles.

Reader, Clark library and at the Huntington Library. Oktober 2007 till juni 2008.

Biträdande handledare för Mathias Persson, doktorand vid Institutionen för idé- och lärdomshistoria, Uppsala universitet.

Anders Houltz

Presentation av: "The Eye in the Sky: Interpreting Hasselblad's Lunar Camera" samt arrangör av sessionen "Artefacts as Icons" och temaansvarig för temat "Artefakter", *Teknik- och vetenskapshistoriska dagar*, Tekniska museet, Stockholm. 8–10 april 2008.

Deltog i paneldebatten "Att forska i företagsarkiv: Om goda förutsättningar och låsta lägen – exemplet SKF", *Teknik- och vetenskapshistoriska dagar*, Tekniska museet, Stockholm. 8–10 april 2008.

Presentation av: "Volvo och svenskheten" på workshopen *Vad är det för svenskheter? Perspektiv på Sverige som varumärke*. KTH, 3 juni 2008.

Presentation av: "Claiming and displaying arctic Norden: Cultural manifestations and polar ambitions", *Nordic Spaces Conference*. Södertörns högskola, 16–17 juni 2008.

Ledamot av The Robinson prize committee, *The Society for the History of Technology (SHOT) Annual Meeting*. Lissabon, 11–14 oktober 2008.

Studierektor för forskarutbildningen vid Avdelningen för teknik- och vetenskapshistoria, KTH.

Ledamot av Industrihistoriskt forums arbetsgrupp.

Ledamot av arbetsutskott och ledningsgrupp, Avdelningen för teknik- och vetenskapshistoria, KTH.

Ledamot av institutionsrådet, Institutionen för filosofi och teknikhistoria, KTH.

Ledamot av forskarutbildningsrådet, ABE-skolan, KTH.

Per Högselius

Föredrag: ”Kärnbränslepolitik i Finland, Tyskland, Ryssland och Japan” på konferensen *Kärnkraft 2008*, organiserad av STF Ingenjörutbildning and Vattenfall. Stockholm, 29 maj 2008.

Föredrag: ”Trusting the Enemy: Natural Gas Relations in Cold War Europe”, *EUROCRIT workshop on Transnational Infrastructures: Coping with Scarcity and Vulnerability*. Stockholm och Sigtuna, 21–24 maj 2008.

Föredrag: ”Östersjön: känsligt hav med känslig historia” på seminariet *Östersjöns betydelse för regionens energiförsörjning*, organiserat av Nätverket Olja och Gas (NOG). Stockholm, 17 april 2008.

Föredrag: ”Att lita på fienden: Gasförbindelser i Europa under kalla kriget”, *Teknik- och vetenskapshistoriska dagar*, Tekniska museet, Stockholm. 8–9 april 2008.

Ledamot i Tensions of Europe Management Committee.

Sakkunnig granskare av forskningsansökningar för Estonian Science Foundation.

Referee för tidskrifterna *Energy Policy*, *Environmental History* och *International Regional Science Review*.

Medlem av Robinson Prize Committee, Society for the History of Technology (SHOT).

Maths Isacson

Föredrag, *100 framsynta möten*. Kulturfullmäktige i Avesta, Fors Folkets hus. 11 februari 2008.

Invägning av utställningen *Dream Factory*. Samtal med Rune Rosenkvist f.d. kommunalråd i Norrköping. 4 mars 2008.

Föredrag: ”Det föränderliga industriarvet” vid invigningen av Uppsala industriminnesförenings nya lokaler. 7 mars 2008.

Presentation av Malin Jonssons avhandling samt ”En ekonomisk-historikers syn på hemslöjdsforskningen” vid konferensen *Hemslöjden under lupp*, Nämnden för hemslöjdsfrågor, Stockholm. 12 mars 2008.

Föredrag: ”Från det löpande bandet till det goda arbetet – tur och retur”, Stockholms metallarbetareförening 1. Stockholm, 18 mars 2008.

Kommentator på en session om polarforskning vid *Teknik- och Vetenskapshistoriska dagar*, Tekniska museet, Stockholm. 9 april 2008.

Föredrag: ”Arbetslivets skiftande villkor” vid presentationen av boken *Industriland* på Arbetets museum, Norrköping. 14 april 2008.

Introduktör, samtalsledare och sammanfattare (tillsammans med Kjersti Bosdotter) på den nordiska forskningskonferensen *Arbetarkonst-industrisambällets bilder*. Smedjebacken, 15–16 april 2008.

Moderator på *Nätverksträff för svenska världsarv*. Falun, 22–23 maj 2008.

Arrangör och sessionsordförande vid *TICCIH International Seminar on Training and Education*. Stockholm/Norberg, 8–11 juni 2008.

Föredrag: ”När en industri läggs ned – hur minnen kan bevaras” på seminarium om Laisvallsgruvan. Arjeplog, 13 juni 2008.

Föredrag: ”Karlfields ungdomstid”, på Karlfieldsgården i Karlbo (arr. av Avesta kommun och Södra Dalarnas Lokalhistoriska centrum). 9 augusti 2008.

Föredrag: ”Arbetsliv i förändringens tid”, RegPed-konferens för skolledare och politiker i Uppsala län. Gimo, 8 september 2008.

Moderator vid Industrihistoriskt forums konferens. Trollhättan, 11–12 september 2008.

Föredrag: ”Vallonen i det svenska folkhemmet”, *Ahnbäckdagarna* i Smedjebacken. (även samtalsledare tillsammans med Kjersti Bosdotter). 19 september 2008.

Föredrag: ”Mojsen i ett internationellt perspektiv”, invigning av Mojsen i Grängesberg. 21 september 2008.

Föredrag: ”Modernismens arv – om stordrift som förebild för skolor, sjukhus, fabriker och affärer”, Dalarnas museum i samarbete med Humanistiska föreningen i Falun. 15 oktober 2008.

Föredrag: ”Bergslagen i tid och rum”, *Bergslagskonferensen* (Bergslags-satsningens FoU-grupp). Högskolan Dalarna. Borlänge, 28 oktober 2008.

Presentation av boken ”Ska hela Sverige leva?”, Ekonomisk-historiska institutionen, Uppsala universitet. 3 november 2008.

Huvudhandledare för Ulf Andréasson, *Arbetslösa i rörelse: Organisationssträvanden och politisk kamp i inom arbetarrörelsen i Sverige 1920–1934*.

Disputation den 2 juni.

Huvudhandledare för Christopher Lagerkvist som disputerade i ekonomisk historia den 11 april 2008 på avhandlingen *Kvarboende vid vägs ände: Människors försörjning i det inre av södra Norrland under svensk efterkrigstid*.

Huvudhandledare för Bo Larsson som disputerade i ekonomisk historia den 16 maj 2008 på avhandlingen *De glömda verkstäderna: En studie av två familjeföretag på den uppländska landsbygden ca 1930–2000*.

Ordförande i Arbetets museums yrkeshistoriska forskningsråd.

Medlem av Tekniska museets forskningsnämnd.

Medlem av Nordiska museets forskningsråd.

Medlem av styrelsen för ACSIS (Advanced Cultural Studies Institute in Sweden), Linköpings universitet, Campus Norrköping.

Medlem av Nationalkommittén för teknik och vetenskapshistoria vid KVA, Kungliga Vetenskapsakademien.

Medlem av Gruvrådet vid Stiftelsen Stora Kopparberget, Falun.

Arne Kaijser

Föredrag: ”Energipolitikens framväxt” vid konferensen *Energitinget*. Stockholm, 12–13 mars 2008.

Föredrag: ”TIDAS: Hjärnan i svensk kraftförsörjning”, *Teknik och vetenskapshistoriska dagar*, Tekniska museet, Stockholm. 8–10 april 2008.

Föredrag: ”Nätverksneutralitet i historiskt perspektiv” vid workshop om nätverksneutralitet. KTH, 21 april 2008.

Arrangör och inledare av workshopen *Transnational Infrastructures: Coping with Scarcity and Vulnerability*. Stockholm och Sigtuna, 21–24 maj 2008.

Föredrag: “Building Europe on Infrastructures 1850–2000” vid workshopen *Inventing Europe: A Transnational History of European Integration*. Florens, 3–6 juli 2008.

Arrangör av workshopen *European Critical Infrastructures*. Lissabon, 9–10 oktober 2008.

Föredrag: “Controlling electricity flows” vid konferensen *SHOT Annual Meeting*. Lissabon, 11–14 oktober 2008.

Föredrag om ny teknik för att möta klimatutmaningen, ABF-huset, Stockholm. 27 oktober 2008.

Handledare för Jens Löfgrens examensarbete

Huvudhandledar för Isabelle Dussauges avhandling *Technomedical Visions: Magnetic Resonance Imaging in 1980s Sweden*.

Huvudhandledar för Per Lundins avhandling *Bilsambället: Ideologi, expertis och regelskapande i efterkrigstidens Sverige*.

Sakkunnig vid docentföreläsning av Måns Nilsson. KTH, 25 januari 2008.

Ordförande vid Elin Palms disputation. KTH, 7 februari 2008.

Kommentator vid workshopen *Tensions of Europe*. Plovdiv, Bulgarien, 28 februari till 1 mars 2008.

Betygsnämndsledamot för Rurik Holmbergs avhandling *Survival of the unfit: Path dependence and the Estonian oil shale industry*. Linköpings universitet, 15 maj 2008.

Opponent/betygsnämndsledamot för Frank Schippers avhandling *Driving Europe: Building Europe on roads in the twentieth century*. Eindhoven, 30 september 2008.

Opponent/betygsnämndsledamot för Vincent Lagendijks avhandling, *Electrifying Europe: The power of Europe in the construction of electricity networks*. Eindhoven, 30 september 2008.

Referee för *European Science Foundation, Scandinavian Political Studies, Scandinavian Economic History Review* och *Technology and Culture*.

Vice ordförande i Society for the history of technology, SHOT.

Ordförande i Tekniska museets forskningsnämnd

Medlem i redaktionsrådet för tidskrifterna *Centaurus* och *Urban Technology* samt för årsboken *Polhem*.

Ledamot av Scientific Committee för det internationella forskningsprogrammet "Inventing Europe".

Ledamot av Volvo forsknings- och utbildningsstiftelsers vetenskapliga råd.

Ledamot i styrgrupp för projektet "Svensk IT-historia".

Thomas Kaiserfeld

Kommentator och deltagande med presentation vid *First "European Ways of Life" Conference*, Université François Rabelais, Tours. 23–26 januari 2008.

Paneldebatt och presentation vid *Svenske idéhistoria 75 år*, Uppsala universitet. 3 mars 2008.

Programkommitté, ordförande och deltagande med presentation vid *Teknik- och vetenskapshistoriska dagarna*, Tekniska museet, Stockholm. 8–9 april 2008.

Keynote-föreläsning vid *The second university history conference in Finland, Research network on the history of university and higher education in Finland*. Helsingfors, 17–18 april 2008.

Kommentator och deltagande med presentation vid *Transnational Infrastructures: Coping with Scarcity and Vulnerability, EUROCORES Programme "Inventing Europe"*. Stockholm och Sigtuna, 21–24 maj 2008.

Deltagande med presentation vid *Society for Social Studies of Science & European Association for the Study of Science and Technology*. Rotterdam, 20–23 augusti 2008.

Deltagande med presentation vid *Inventing Europe: A transnational history of European Integration*. Lissabon, 9–11 oktober 2008.

Deltagande med presentation vid *50th Annual Meeting, Society for the History of Technology 2008*. Lissabon, 11–14 oktober 2008.

Seminariepresentation på Forskningspolitiska institutet, Lunds universitet. 28 februari 2008.

Seminariepresentation: ”Excellence or Collaboration? Comparative Historical Perspectives on Knowledge Legitimacy at Regional University Colleges in Sweden”, Institutionen för idé- och lärdomshistoria, Lunds universitet. 27 mars 2008.

Seminariepresentation: ”From Royal Academy of Science to Research Institute of Society: Long-term policy convergence of Swedish knowledge intermediaries”, Forskningspolitiska institutet, Lunds universitet. 28 april 2008.

Opponent vid slutseminarium (Henrik Brissman, ”Vetenskap i allmänhetens tjänst”), Institutionen för kulturvetenskaper, Idé- och lärdomshistoria, Lunds universitet. 16 maj 2008.

Ledamot av styrelsen för Svenska Historiska Föreningen.

Ledamot av styrelsen för Stiftelsen för kunskaps- och kompetensutveckling.

Ledamot av Nationalkommittén för teknik- och vetenskapshistoria vid Kungl. Vetenskapsakademien.

Ledamot av valberedningen för val av styrelse för Skolan för arkitektur och samhällsbyggnad. September–november 2008.

Ledamot av ”Arbetsgruppen för Teknikvetenskaplig Bildning” för KTH:s inre arbete, KTH. Januari–november 2008.

Ordförande för betygsnämnden vid disputation med akademisk avhandling för filosofie doktorsexamen i arkitektur: Monica Sand, *Konsten att gunga: Experiment som aktiverar mellanrum*. 19 september 2008.

Katarina Larsen

Presentation på konferensen *Kindered spirits: developing ideas to catch and release*, Arrangerad av Scancor – Scandinavian Consortium for Organizational Research, Stanford University. November 2008.

Presentation av: "Industriforskningsinstitutet och studier av tvärvetenskap - The science of interdisciplinary science" vid *Change in*

Swedish Re&D – across time and organizations, workshop arrangerad i samarbete mellan Avdelningen för teknik- och vetenskapshistoria (KTH) och CIND – Center for Research on Innovation and Industrial Dynamics Uppsala universitet. KTH, 27 augusti 2008.

Arrangerade: *Mobilities workshop*, organiserad genom samarbete mellan Avdelningen för teknik- och vetenskapshistoria, Avdelningen för miljöstrategisk analys och Avdelningen för samhällsplanering vid KTH. 17 april 2008.

Presentation av: "Institutionalization, images and assumptions of role of technology in environmental-mobility scenarios" vid *Mobilities workshop*, organiserad genom samarbete mellan Avdelningen för teknik- och vetenskapshistoria, Avdelningen för miljöstrategisk analys och Avdelningen för samhällsplanering vid KTH. 17 april 2008.

Presentation av: "Institutens teknikutveckling – samarbetsavtal, innovationsnätverk och kombinerad kompetens" tillsammans med Dzamila Bienkowska vid högre seminariet, Avdelningen för teknik- och vetenskapshistoria, KTH. 3 november 2008.

Biträdande handledare för Ingemar Petterson, doktorand vid Avdelningen för teknik- och vetenskapshistoria, KTH.

Per Lundin

Presentation: "Att dokumentera IT-historia: Genomförande, metoder och resultat", föredrag vid avslutningskonferens för projektet "Från matematikmaskin till IT", Tekniska museet. Stockholm, 18 juni 2008.

Deltagande i paneldebatt: Sveriges Radio P1, *Studio Ett*. 29 juli 2008.

Deltagande i paneldebatt: "Bilen som första stadsmakt", seminarium i samarbete mellan ABF Stockholm och Institutionen för samhällsplanering och miljö, KTH. ABF-huset, Stockholm, 30 september 2008.

Presentation: "Bilsamhället: Ideologi, expertis och regelskapande i efterkrigstidens Sverige", seminarium vid Forskningspolitiska institutet, Lunds universitet. 7 oktober 2008.

Presentation tillsammans med Isabelle Dussauge: ”Documenting the Use of Computers in Society between 1950 and 1980: Witness Seminars and Writers’ Web”, *SHOT*. Lissabon, 12–14 oktober 2008.

Deltagande i paneldebatt: Sveriges Radio P1, *Vetandets värld*. 21 november 2008.

Deltagande i paneldebatt: ”27 kr/litern: Dags att skrota bilen?”, seminarium arrangerat av studenter från samhällsbyggnadsprogrammet vid KTH. 27 november 2008.

Presentation: ”Bilsamhället: Ideologi, expertis och regelskapande i efterkrigstidens Sverige”, SCORE, Stockholms universitet. 18 december 2008.

Ledamot i styrgrupp för avdelningen för teknik- och vetenskapshistorias, Dataföreningen i Sveriges och Tekniska museets dokumentationsprojekt ”Från matematikmaskin till IT”.

Projektledare i Avdelningen för teknik- och vetenskapshistorias, Dataföreningen i Sveriges och Tekniska museets dokumentationsprojekt ”Från matematikmaskin till IT”.

Brita Lundström

Presentation tillsammans med Mads Mordhorst, CBS: ”Nationell identitet, branding, historia och näringsliv” vid högre seminariet, Avdelningen för teknik- och vetenskapshistoria, KTH. 28 januari 2008.

Presentation: ”Varumärket Sverige – ett historiskt perspektiv på berättelsen om Sverige och dess näringsliv”, *Teknik- och vetenskapshistoriska dagar*. Tekniska museet, Stockholm. 8–10 april 2008.

Kommentator i paneldebatten ”Att forska i företagsarkiv: Om goda förutsättningar och låsta lägen – exemplet SKF”, vid *Teknik- och vetenskapshistoriska dagar*. Tekniska museet, Stockholm. 8–10 april 2008.

Arrangör av seminariet *Vad är det för svenskheter? Perspektiv på Sverige som varumärke*, samt presentation av ”Sverige som varumärke och begreppet nation branding”, Avdelningen för teknik- och vetenskapshistoria, KTH. 3 juni 2008.

Presentation tillsammans med Urban Lundberg, Institutet för framtidsstudier: "Sverige 'ett varumärke'", vid Forskarstorget, *Bok och bibliotek*, Göteborg. 25–28 september 2008. Även sänt i SVT24 den 7 november 2008.

Presentation av paper: "Brand new Scandinavia: Welfare as a competitive tool in branding" vid workshopen *The National Welfare State: Citizenship and Democracy in the Nordic Countries* vid Institutet för framtidsstudier. Stockholm, 3–4 oktober 2008.

T.f. avdelningsföreståndare vid avdelningen för teknik- och vetenskapshistoria under perioden 1 februari till 31 maj 2008.

Ingemar Pettersson

Presentation: "Industriforskningsinstitut och innovationspolitik 1940–1980: Policyförändringar kring bildandet av STU" vid workshopen *Change in Swedish R&D – across time and organizations*. KTH, 27 augusti 2008.

Anna Storm

Presentation: "Hope and Rust: Reinterpreting the industrial place in the late 20th century – en bokpresentation" på *Teknik- och vetenskapshistoriska dagar*, Tekniska museet, Stockholm. 8–10 april 2008.

Gästvistelse vid Michigan Tech 22–30 april 2008 på inbjudan av programmet för Industrial Archaeology, med bland annat fem olika föredrag inom och utanför universitetet.

Presentation: "Hope and Rust – en avhandling om Koppardalen och andra industriområden som fått ny användning" för Avesta kommunfullmäktige, 26 maj 2008 (på särskild inbjudan).

Key-note presentation: "Redundant industrial places – new use, new actors, new significance" på *36th CIMUSET conference*. Århus, 25–27 augusti 2008.

Biträdande handledare för Sara Thelins examensarbete.

Medverkan i GRU-team vid Avdelningen för teknik- och vetenskaps-historia, KTH.

Medverkan i referensgrupp för projektet ”När fabriken förvandlas – omvandling av fyra industriområden i Nacka” på inbjudan av länsstyrelsen i Stockholms län, Stockholms läns museum och Stockholms stadsmuseum.

Sverker Sörlin

Recension av Björn Forsberg, *Tillväxtens sista dagar* i Sveriges Radio P1, *OBS Kulturkvarten*. 3 januari 2008.

Medverkan i ”Nationalism och religion”, Sveriges Radio P1, *Människor och tro*. 6 juni 2008

”Darwins On the Origin of Species 150 år 2009”, Sveriges Radio P1, *God morgon, Världen*. 6 juli 2008.

”Den gröne guvernören: Arnold Schwarzenegger och de historiska rötterna till Kaliforniens greentech strategy”, TV4, *Nyhetsmorgon*. 11 augusti 2008.

”Hur gjorde vi förr i tiden?”, intervju i: Kristina Sundbaum (red.), *Utmaningen – forskare om en hållbar mänsklighet*.

Intervju: ”Klimatfrågans historia”, Sveriges Radio P1, *Vetenskapsradion Fokus*. 19 juni 2008.

Intervju: ”IPY, meningsfull aktivitet i frostig omgivning”, *Norden i fokus* (2008:2).

Intervju: ”Vårda eller utnyttja?: Miljöprofessor: Samma utgångspunkt kan ge vitt skilda slutsatser”, *Dagen* 20 november 2008.

Föredrag: ”Arvet efter IPY 2007–2008 – Den nordiska nyttan – Observationssystem i Arktis ”, Nordiska rådets svenska delegation, Svenska kommittén för Internationella Polaråret och Norden i Fokus. Riksdagen, förstakammarsalen. 30 januari 2008.

Föredrag: ”Ways to the top – How do you reach scientific excellence on the international level?”, *Im Norden hat die Zukunft schon begonnen: Bildung*

und Innovation in den nordischen Ländern. Friedrich-Ebert-Stiftung, Berlin. 14 februari 2008.

Föredrag: ”Arktiska framtider – från kallt krig till global uppvärmning”, Arktis – arena för upprustning, utveckling eller uppvärmning? *PAX Nordica*, Umeå universitet. 28 februari 2008.

Föredrag: ”Varför är det bra med mobilitet?”, *Mobilitet för kvalitet*, workshop arrangerad av Vetenskapsrådet. Stockholm, 3 april.

”Behovet av duktiga lärare”, samtal med Eva-Lis Preisz, Lärarförbundet m.fl. ABF Stockholm, 10 mars 2008.

Föredrag: ”Status of SAON”, *Sustained Arctic Observing Networks Second Workshop*. Edmonton, Alberta, 9 april 2008

Föredrag: “Country Report Sweden”, *Sustained Arctic Observing Networks Second Workshop*. Edmonton, Alberta, 10 april 2008.

Panelordförande för tre sessioner vid konferensen *Resilience 2008*, Stockholms universitet. 15 april 2008.

Föredrag: “Recruitment of the elite – experiences from abroad” vid symposiet *Eliteforskeruddannelser – hvorfor og hvordan?*, Carlsberg Akademi, Köpenhamn. 20 maj 2008.

Föredrag “Vulnerable landscapes: Historicizing spatial features of risk”, *The Vulnerability of Transnational Infrastructures, ESF Eurocrit workshop*. Stockholm, 21 maj 2008.

Föredrag (keynote speech): "Historicizing Urban Preservation – A Contribution to Global Sustainability?", vid *Canadian History and Environment Summer School*, University of British Columbia. Vancouver, 31 maj 2008.

Presentation av paper: “Lapland Laboratories: Science, Conservation and the Sami in the Scandinavian North”, Canadian Historical Association. Vancouver, 2 juni 2008.

Samtal med Johannes Ekman om hans bok *Skogen i vårt inre: Utmark och frihetsdröm*. Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien, 10 juni 2008.

Paneldeltagande vid konferensen *European Universities Learning to Compete*, arrangerad av SISTER, RIDE vid Chalmers samt Forskningspolitiska institutet vid Lunds universitet. Stockholm, 12 juni 2008.

Föredrag: "Forskning i Arktiska Sverige: Historiska perspektiv", framfört för HKH Kronprinsessan Victoria med följe. Abisko naturvetenskapliga station, 12 augusti 2008.

Presentation av paper: "Colonial Science on the North Atlantic Fringe: Hans Ahlmann, Glacial Fieldwork Sites, and the Early Discourse of Climate Change, 1920 to 1950", *Knowledge in the Field*, Carlsberg Akademi. Köpenhamn, 14 augusti 2008.

Presentation av paper: "The Politics of Polar Research Stations: Norwegian Arctic and Antarctic Field Stations in the Early Cold War Years", *International Arctic Social Science Association 5th Congress*. Nuuk, 25 augusti 2008.

Presentation av paper "Co-production of Knowledge in the Field", Colony, Empire, Environment, BOREAS session, *International Arctic Social Science Association 5th Congress*. Nuuk, 26 augusti 2008.

Inledning och kommentator vid diskussion om Leif Runefelt, *Svensk Mosskultur: Odling, torrväning och landskapets förändring 1750–2000*. Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien. 9 september 2008.

Panelordförande och kommittéledamot, *Environmental and Social History*. Maison des Sciences de l'Homme, Paris. 11–13 september 2008.

Miniseminarium om Christina Granroth, *Brev från Batavia: En resa till Ostindien 1782–1786* (Atlantis 2008) i närvaro av författaren. Bokmässan, Göteborg. 25 september 2008.

Deltagande i panelen "Bildning", med Anna Ekström, Göran Hägg och Carina Burman. Bokmässan, Göteborg. 25 september 2008.

Deltagande i panelen "Arktis nu och i framtiden", med Carina Keskitalo och Stefan Edman. Bokmässan, Göteborg. 27 september 2008.

"Opening Remarks", *IPY Human Dimensions*, konferens i Internationella Polaråret 2007–2008, Umeå universitet. 8 oktober 2008.

Föredrag tillsammans med Kristian Gerner: "Har vi gått under förr?", Lunds universitet. 22 oktober 2008.

Presentation av paper: "The ecology of humanity: Exploring the roots of a dangerous idea", Center for History and Economics, Harvard University. 31 oktober 2008.

Deltagande och förberett inlägg vid *IHOPE workshop*, National Center for Ecological Analysis and Synthesis, NCEAS, Santa Barbara. 10–13 november 2008.

“Forska lagom och vara världsbäst”, forskningspolitisk diskussion och boklansering med Peter Honeth, Karin Markides, Jan-Eric Sundgren m. fl. SNS Väst. Elverket, Göteborg, 18 november 2008.

Huvudhandledare för framlagd doktorsavhandling: Anna Storm, *Hope and Rust: Reinterpreting the industrial place in the late 20th century*. KTH, 7 mars 2008.

Huvudhandledare för framlagd licentiatavhandling: Julia Lindkvist, *Att bygga kunskapsstaden: En studie av högskolornas framväxt i Stockholm 1850–1960*. KTH, 28 maj 2008.

Biträdande handledare för framlagd doktorsavhandling: Henrik Ernstson, *In Rhizomia: Actors, networks and resilience in urban landscapes*. Stockholms universitet, 19 september 2008.

Ordförande i betygskommitté vid disputation av: Stephan Barthel, *Recalling urban nature: Linking city people to ecosystem services*. Stockholms universitet, 20 oktober 2008.

Ledamot i forskningsberedningen

Ordförande för den svenska nationalkommittén för IPY, International Polar Year.

Av regeringen utsedd ledamot i Göteborgs universitets styrelse.

Forskningsledare och ledamot i Advisory Board vid Stockholm Resilience Centre

Ledamot i Volvo Research Foundations, Scientific Advisory Board.

Styrelseledamot, CESIS, Center of Excellence in Studies of Innovation Systems, KTH.

Ledamot i Albert Bonniers stipendienämnd.

Ledamot av rådgivande nämnden, John and Margaretha Aspegren Memorial Foundation.

Ordförande av Folkuniversitetets utbildningspolitiska råd.

Medlem i bedömningsgrupp, VINNOVA.

Ledamot i utvärderingspanel för Finlands Akademis forskningsprogram ”Socialt kapital och förtroendenätverk”.

Granskare av ansökningar: Vetenskapsrådet, Norges Forskningsråd, STINT, Östersjöstiftelsen.

Medlem i redaktionsstyrelse för *Cultural Geographies*

Theme review editor, *Ecology & Society*.

Margareta Tillberg

Presentation av paper: “Design of Control Rooms: Russia in the 1960s” samt organisering av sessionen ”The Culture of Cybernetics in Soviet Systems” vid *American Association for the Advancement of Slavic Studies 40th National Convention*. Philadelphia, november 2008.

Presentation av paper: “Soviet Cybernetics, Design, and Control-Rooms”, Brown-bag seminar arrangerat av Slava Gerovitch. MIT, November 2008.

Presentation av paper: “Cybernetics in Art and Design under Brezhnev”, *Thinking and Making Connections: Cybernetic Heritage in the Social and Human Sciences and Beyond*, konferens arrangerad av Nobelmuseum och Södertörns högskola. Stockholm, november 2008.

Presentation av paper: ”Matiushin’s Sonic Colour”, *BASEES Russian and East European Music Study Group Conference*, konferens arrangerad av Oxford University Faculty of Music and the Bate Collection. Oktober 2008.

Presentation av paper: “Official Trade-fairs and Alternative Art: The Russian Collective Dvizhenie 1962–1974”, *Networks of Design – The Design History Society Annual Conference*. Falmouth, september 2008.

Presentation av paper: “Sailing straight in the Soviet Arctic – Ice Breakers, Control Units, and Ergonomics”, *Arctic Norden Workshop*, KTH. Juni 2008.

Presentation av paper: “Design of Control Rooms in the Soviet 1960s” och organisering av sessionen “Soviet Systems: The Culture of Cybernetics in Russia” vid Society for Literature Science and the Arts. Berlin, juni 2008.

Presentation av paper (keynote): “Collaborative Design: The Electric Industry in Soviet Russia 1973-79”, *Swiss Design Network 4th International Symposium*. Bern, maj 2008.

Organisering av sessionen “Culture of Cybernetics: Case-Studies from Soviet Russia & USA”, *History of Science Society's Annual Meeting*. Pittsburgh, november 2008.

Organisation av “Cybernetics reading group” vid Max Planck-institutet för vetenskapshistoria. Berlin, maj 2007 – oktober 2008.

Ingår i *DeR*, *Swedish Design Research Network* sedan 2004.

I betygsnämnden för doktorsavhandlingen *Rytmens estetik, formens kraft* av Lena Hopsch. Avdelningen för arkitektur, CTH.

Extern handledare för Olga Kozyreva, doktorand vid Department of Design and Architect Environment (Dizajn arkhitekturnoi sredy), Moskvas arkitekturinstitut (MARKhI).

Deltagare i workshop i Moskva för utbyte mellan KTH Arkitektur och Moskvas arkitekturinstiut (MARKhI).

Nina Wormbs

Presentation: ”Att fördela en osynlig resurs: perspektiv på frekvensplaner för radio i Europa”, seminarium, Tema Teknik och social förändring, Linköpings universitet. 12 november 2008.

Presentation av paper: “The Commons of the Ether: An Ostromian Perspective on Early Frequency Allocation Processes for Broadcasting in Europe”, *50th Annual Meeting, Society for the History of Technology 2008*. Lissabon, 11–14 oktober 2008.

Kommentator vid *Inventing Europe: A transnational history of European Integration*. Lissabon, 9–11 oktober 2008.

Medlem i programkommittén för KTH:s debattforum *Pro et Contra* 2008–2010.

Medlem av Executive Council of the Society for the History of Technology 2008–2010.

Medlem i styrgruppen för en svensk långtidsstudie av svensk IT-politik vid näringsdepartementets ITP-enhet 2008.

Lärarrepresentant för ABE-skolan i KTH:s fakultetskollegium.

Anna Åberg

Presentation av paper: ”Tillit på prov – Svensk-danska gasförbindelser”, *Teknikhistoriska dagar*, Tekniska Museet, Stockholm. 8–10 april 2008.

Presentation av paper: ”Negotiating risk: The Swedish – Danish gas deal”, på workshopen *Coping with scarcity and vulnerability, 2nd EUROCRIT Workshop*. Sigtuna, 21–24 maj 2008.

May-Britt Öhman

Föredrag: ”Synliga platser, osynliggjorda människor”, vid Centrum för studier av vetenskap och värderingar. Umeå, 20 november 2008.

Presentation av paper: “The Intersectional Technical Faculty: Diversity as a Resource in the Educational Everyday Practice”, *Antiracist methodologies in university work Workshop at Multicultural centre*. Fittja gård, 29 februari 2008.

Presentation av paper: ”Den intersektionella tekniska högskolan – olikhet som resurs i forskning och innovation?”, *Teknik- och Vetenskapshistoriska dagar*, Tekniska museet, Stockholm. 8–10 april 2008.

Presentation av: ”Situated perspectives on hydropower exploitation in Sapmi: Swedish industrial expansion and its impacts on Sapmi indigenous population in the 20th century” vid sessionen ”Indigenous Peoples and Extractive Industry in the North”, *2008 International Congress on Arctic Social Sciences, ICASS VI*. Nuuk, 22–26 augusti 2008.

Presentation: ”Situated views on the hydropower exploitation in the North of Sweden during the 20th century”, *Human Dimensions in the Circumpolar Arctic*. Umeå, 8–10 oktober 2008.

Presentation av paper: “This is not a hydro power plant?: Swedish hydro power politics in Sweden and in Tanzania”, *Foreign aid: Projects and Policy in*

a Historical and Comparative Context, Aarhus Universitet. Sandbjerg, 9–12 oktober 2008.

Presentation av: ”Sverige hjälper”– att fostra svenska folket till medvetenhet om sin egen storhet och andras litenhet” på workshopen *Vad är det för svenskheter? Perspektiv på Sverige som varumärke*. KTH, 3 juni 2008.

Medlem av Editorial Board, *International Journal of Feminist Technoscience*.

Referee för tidskrifterna *Technology and Culture* och *The Journal for Transdisciplinary Research in Southern Africa* samt boken *Organizational Communication and Sustainable Development; ICTs for Mobility*, Karrbom Gustavsson/Hallin (eds.) forthcoming.

PUBLIKATIONER 2008

- Avango, Dag, & Anders Houltz, ”Arbetets hjältar? Skildringar av liv och arbete i Arktis under tidigt 1900-tal” i Anders Houltz, Brita Lundström, Lars Magnusson, Mats Morell, Marie Nisser & Eva Silvé (red.), *Arbete pågår – i tankens mönster och kroppens miljöer* (Uppsala 2008).
- Avango, Dag, & Louwrens Hacquebord, ”The history and heritage of natural resource exploitation in the Arctic and Antarctic: the LASHIPA project”, *Patrimoine de l'industrie* 19 (2008).
- Avango, Dag & Louwrens Hacquebord, ”LASHIPA 4 - Natural resources and geo-politics from 1600 to the present, cases from Grønfjorden, Svalbard”, *Swedish Polar Research Secretariat Yearbook 2007* (Stockholm 2008).
- Avango, Dag & Louwrens Hacquebord, ”LASHIPA 5 - the archaeology of natural resource exploitation and geo-politics on Svalbard”, *Swedish Polar Research Secretariat Yearbook 2008* (Stockholm 2008).
- Avango, Dag, Louwrens Hacquebord m.fl., *LASHIPA 3: Archaeological Expedition on Spitsbergen August 7–24, 2006* (Groningen 2008).
- Avango, Dag, Louwrens Hacquebord, m.fl., *LASHIPA 4: Archaeological Expedition on Svalbard August 2–25, 2007* (Groningen 2008).
- Avango, Dag & Arne Kaijser, *Vetenskaplig forskning – teknisk förändring – industriell förnyelse: Slutrapportering av ett forskningsprojekt finansierat av Riksbankens jubileumsfond 1998–2007* (Stockholm 2008).
- Dussauge, Isabelle, *Technomedical Visions: Magnetic Resonance Imaging in 1980s Sweden* (Stockholm 2008)
- Ekström, Anders, ”Varje skiljetecken har en mening”, *Hjärnstorm* 96-97 (2009:1-2).
- Ekström, Anders, ”’Showing at one view’: Ferdinand Boberg’s ’statistical machinery’ and the visionary pedagogy of early twentieth-century display”, *Early Popular Visual Culture* 6 (2008:1).
- Ekström, Anders, ”Den nya kulturhistorien: Från representation till materialitet” i Nils Andersson & Henrik Björck (red.), *Idéhistoria i tiden: Perspektiv på ämnets identitet under sjuttiofem år* (Stockholm 2008).

- Ekström, Anders, ”Kulturhistorisk medieforskning: Fyra spår” i Solveig Jülich, Patrik Lundell & Pelle Snickars (red.), *Mediernas kulturhistoria* (Stockholm 2008).
- Fjæstad, Maja, ”Demokratins triumf eller fiasko? Folkomröstningen om kärnkraft i retroperspektiv”, *Dadalus: Tekniska museets årsbok* 76 (2008).
- Fjæstad, Maja, ”Max Plancks strålände upptäckt”, *Svenska Dagbladet*, 26 maj 2008.
- Fors, Hjalmar, ”Linneaner mot Newtonianer: Konkurrerande vetenskapliga nätverk kring Torbern Bergman” i Sven Widmalm (red.), *Vetenskapens sociala strukturer: Sju historiska fallstudier om konflikt, samverkan och makt* (Lund 2008).
- Fors, Hjalmar, ”Madison Smartt Bell, Antoine Laurent Lavoisier” [Recension] *Historisk tidskrift* (2008:2).
- Fors, Hjalmar, ”Stepping through science’s door: C. W. Scheele, from pharmacist’s apprentice to man of science”, *Ambix* 55 (2008:1).
- Fors, Hjalmar, Jenny Beckman, Gustav Holmberg, Anna Tunlid, Staffan Wennerholm, Sven Widmalm & Nina Wormbs, ”Inledning” i Sven Widmalm (red.), *Vetenskapens sociala strukturer: Sju historiska fallstudier om konflikt, samverkan och makt* (Lund 2008).
- Fors, Hjalmar, ”Speaking about the other ones: Swedish chemists on alchemy, c. 1730–70” i J. R. Bertomeu-Sánchez, D. T. Burns & B. Van Tiggelen (red.), *Neighbours and Territories: The Evolving Identity of Chemistry Proceedings of the 6th International Conference on the History of Chemistry* (Leuven 2008).
- Gribbe, Johan (red.), *JA 37: Pilot och system: Transkript av ett vittnesseminarium vid Tekniska museet i Stockholm den 11 december 2007* (Stockholm 2008).
- Gribbe, Johan (red.), *LEO: Databehandling och operativ ledning inom försvaret, 1972–89: Transkript av ett vittnesseminarium vid Högevarteret i Stockholm den 15 januari 2008* (Stockholm 2008).
- Gribbe, Johan (red.), *NIBS: Utvecklingen av Näckens informationsbehandlings-system, 1966–82: Transkript av ett vittnesseminarium vid Tekniska museet i Stockholm den 14 januari 2008* (Stockholm 2008).
- Gribbe, Johan (red.), *Tidig flygradar: Transkript av ett vittnesseminarium vid Tekniska museet i Stockholm den 15 april 2008* (Stockholm 2008).

- Houltz, Anders, Brita Lundström, Lars Magnusson, Mats Morell, Marie Nisser & Eva Silvé, (red.), *Arbete pågår – i tankens mönster och kroppens miljöer* (Uppsala 2008).
- Högselius, Per, ”Bron över historiens mörka vatten”, *Axess Magasin* (2008:1).
- Högselius, Per, ”Civilisationens vagga byggdes av trä”, *Svenska Dagbladet*, 12 maj 2008.
- Högselius, Per, ”Den sovjetiska smutsen blev till guld”, *Svenska Dagbladet*, 11 september 2008.
- Högselius, Per, ”In the country of black ash”, *Baltic Worlds* (2008:1).
- Högselius, Per, ”Kina som teknologisk supermakt”, *Axess Magasin* (2008:3).
- Högselius, Per, ”Mysteriet med den sibiriska stjärnsmällen”, *Svenska Dagbladet*, 30 juni 2008.
- Högselius, Per, ”Rysk naturgas på tvärs mot historien”, *Forskning & Framsteg* (2008:5).
- Högselius, Per, ”Träåldern kommer igen?”, *Skogsliv* (2008:3).
- Högselius, Per, ”Träåldern”, *Skogsaktuellt* (2008:6).
- Högselius, Per, ”Tänk om Ithaka låg i Östersjön”, *Svenska Dagbladet*, 2 januari 2008.
- Högselius, Per, ”Lost in Translation: Science, Technology and the State since the 1970s”, *CESIS Working Paper* 119 (2008).
- Högselius, Per, [recension: Lars Thue, ”Nye forbindelser (1970–2005), Norsk telekommunikasjonshistorie, bind 3”], *Scandinavian Economic History Review* 56 (2008:3).
- Isacson, Maths, ”Arbetets organisering och ledning” i Per-Erik Back, John Lindgren & Lars Berggren (red.), *Svenska metallindustriarbetareförbundets historia Bd 5, 1957–1981: Det lyser en framtid* (Stockholm 2008).
- Isacson, Maths, ”Arbetets skiftande villkor” i Jan af Geijerstam (red.), *Industriland: Tolv forskare om när Sverige blev modernt* (Stockholm 2008).
- Isacson, Maths, ”Historien om livet på landet – från mångsyssleri till mångsyssleri” i Birgitta Johansson (red.), *Ska hela Sverige leva?* (Stockholm 2008).

- Kaijser, Arne, ”Den hjälpsamma handen: Staten och infrastrukturen” i Eric Giertz (red.), *Då förändras Sverige: 25 experter beskriver drivkrafter bakom utvecklingen* (Lund 2008).
- Kaijser, Arne, ”Minnen från folkomröstningskampanjen”, *Dædalus, Tekniska Museets Årsbok* (2008).
- Kaijser, Arne, ”Nätverksneutralitet i historiskt perspektiv” i Stefan Görling & Peter Nou (red.), *Nätverksneutralitet i Sverige: En summering av ett Teldok 2.0 seminarium* (Stockholm 2008).
- Kaijser, Arne, ”Staten stärker greppet om infrastrukturen” i Eric Giertz (red.), *Då förändras Sverige: 25 experter beskriver drivkrafter bakom utvecklingen* (Lund 2008).
- Kaijser, Arne, ”The future as history – Swedish Energy Futures Studies in Perspective” i Björn Frostell m.fl. (red.), *Science for Sustainable Development. The Social Challenge with Emphasis on the Conditions for Change Proceedings of the 2nd VHU conference on Science for Sustainable Development, Linköping, Sweden 6–7 september 2007* (Uppsala 2008).
- Kaiserfeld, Thomas, ”Einstein var ingen Einstein”, *Aftonbladet*, 18 maj 2008.
- Kaiserfeld, Thomas, ”Framtiden förhandlas fram”, *Svenska Dagbladet*, 23 juni 2008.
- Kaiserfeld, Thomas, ”Framväxten av expertis – en fråga om utbud och efterfrågan?” i Charlotte Christensen-Nugues, Gunnar Broberg & Svante Nordin (red.), *Kunskapens kretsar: Essäer om kunskap, bildning och vetenskap genom tiderna* (Lund 2008).
- Kaiserfeld, Thomas, ”Swedish History of Technology, a review”, *ICOHTEC Newsletter* 41 (2008).
- Kaiserfeld, Thomas, ”Tjänstetillsättningar fungerar som indikator på kvalitet”, *Tvärsnitt* (2008:1).
- Larsen, Katarina, ”Knowledge network hubs and measures of research impact, science structure, and publication output in nanostructured solar cell research”, *Scientometrics* 74 (2008:1).
- Larsen, Katarina, and Ulrika Gunnarsson-Östling, ”Climate change scenarios and citizen-participation: Mitigation and adaptation perspectives in constructing sustainable futures”, *Habitat International* 33 (2008:3).

- Lindkvist, Julia, *Att bygga kunskapsstaden: En studie av högskolornas framväxt i Stockholm 1850–1960* (Stockholm 2008).
- Lundin, Per, *Bilsamhället: Ideologi, expertis och regelskapande i efterkrigstidens Sverige* (Stockholm 2008).
- Lundin, Per, ”Mediators of Modernity: Planning Experts and the Making of the ‘Car-Friendly’ City in Europe” i Mikael Hård & Thomas J. Misa (red.), *Urban Machinery: Inside Modern European Cities* (Cambridge, Mass. 2008).
- Lundin, Per (red.), *Administrativ systemutveckling i teori och praktik, 1960–1980: Transkript av ett vittnesseminarium vid Tekniska museet i Stockholm den 26 november 2007* (Stockholm 2008).
- Lundin, Per (red.), *Den skandinaviska skolan i systemutveckling under 1970- och 1980-talen: Exemplet DEMOS och UTOPLA: Transkript av ett vittnesseminarium vid Tekniska museet i Stockholm den 31 mars 2008* (Stockholm 2008).
- Lundin, Per, (red.), *Styrbjörn: Utvecklingen och användningen av ett konstruktions- och produktionsystem för skeppsbyggnad vid Kockums under 1960- och 1970-talen: Transkript av ett vittnesseminarium vid AVEVA AB i Malmö den 2 oktober 2007* (Stockholm 2008).
- Lundin, Per, (red.), *Tidiga e-postsystem: Transkript av ett vittnesseminarium vid Tekniska museet i Stockholm den 14 februari 2008* (Stockholm 2008).
- Lundström, Brita, ”Brännmärkt: It takes a fool to remain sane...” i Anders Houltz, Brita Lundström, Lars Magnusson, Mats Morell, Marie Nisser & Eva Silvé (red.), *Arbete pågår – i tankens mönster och kroppens miljöer* (Uppsala 2008).
- Storm, Anna & Krister Olsson, ”Det förflutna i framtidens Malmberget” i Birgitta Svensson & Ola Wetterberg (red.) *Malmberget: Strukturella förändringar och kulturarvsprocesser – en fallstudie* (Stockholm 2008).
- Storm, Anna, ”Industrisamhällets omvandling: Nya bilder av gamla platser” i Lars-Eric Jönsson, Anna Wallethe & Jes Wienberg (red.), *Kanon och kulturarv: Historia och samtid i Danmark och Sverige* (Stockholm 2008).
- Storm, Anna & Johan Samuelsson, ”Inspektörens besök: Ett fältarbete om skolarbete?” i Anders Houltz, Brita Lundström, Lars Magnusson,

- Mats Morell, Marie Nisser & Eva Silvé (red.), *Arbete pågår – i tankens mönster och kroppens miljöer* (Uppsala 2008).
- Storm, Anna, *Hope and rust: Reinterpreting the industrial place in the late 20th century* (Stockholm 2008).
- Sörlin, Sverker, "Globalizing Linnaeus – Economic Botany and Traveling Disciples", *Tijdschrift voor Skandinavistiek* 29 (2008:1-2).
- Sörlin, Sverker, Henrik Ernstson & Thomas Elmqvist, "Social Movements and Ecosystem Services: The Role of Social Network Structure in Protecting and Managing Urban Green Areas in Stockholm", *Ecology and Society* 13 (2008:2).
- Sörlin, Sverker, "Friktionen på marken – om meningen med militära landskap"/"Friction in the Field – Meanings of Military Landscapes" i Ingrid Book & Carina Hedén (red.) *Militære landskap/Military Landscapes: Bergen International Festival Exhibition 2008* (Bergen 2008).
- Sörlin, Sverker m.fl., "Handla nu!: 59 debattörer och forskare: Sverige måste gå före för att stoppa jordens feber", *Aftonbladet*, 18 maj 2008.
- Sörlin, Sverker, "Kultur och samhälle – dagens förlorare", *Dagens Nyheter*, 24 oktober 2008.
- Sörlin, Sverker, "Låt proppen peka ut riktningen", *Ny Teknik*, 14 maj 2008.
- Sörlin, Sverker, "Nature" i Gert Wingårdh & Rasmus Waern (red.), *Crucial Words: Conditions for Contemporary Architecture* (Basel 2008).
- Sörlin, Sverker, "Norska landskap I–IV"/"Norwegian Landscapes I–IV" i Ingrid Book & Carina Hedén (red.), *Militære landskap/Military Landscapes: Bergen International Festival Exhibition 2008* (Bergen 2008).
- Sörlin, Sverker, "När föds en älv?", *Västerbotten* (2008:2).
- Sörlin, Sverker & Mats Benner, "Att kunna spela oförenligheternas spel" i Mats Benner & Sverker Sörlin (red.), *Forska lagom och vara världsbäst: Sverige inför forskningens globala strukturomvandling* (Stockholm 2008).
- Sörlin, Sverker, "Brev med mycken visdom", [recension: Stefan Edman & Martin Lönnebo, Jordens och själens överlevnad: En brevväxling från 2018], *Västerbottens-Kuriren*, 14 juni 2008.
- Sörlin, Sverker, Philip Johnsson & Julia Messelt, "Det har ljusnat för miljöjournalistiken", *Journalisten*, 19 februari 2008.

- Sörlin, Sverker, ”Det röda heta och det vita kalla”, [essä-recension av Brigid Hains, *The Ice and the Inland: Mawson, Flynn, and the Myth of the Frontier* & Tom Griffiths, *Slicing the Silence: Voyaging to Antarctica*] *Dagens Nyheter*, 11 maj 2008.
- Sörlin, Sverker, ”Differentiering i massutbildningens spår” i Eric Giertz (red.), *Då förändras Sverige: 25 experter beskriver drivkrafter bakom utvecklingen* (Lund 2008).
- Sörlin, Sverker, ”Efter kapitalismen”, *Fokus* (2008:41).
- Sörlin, Sverker, ”Exploateringen av Arktis”, Kommentar, *Dagens Nyheter*, 10 juni 2008.
- Sörlin, Sverker & Ronny Ambjörnsson, ”Finns det en bok där inne?” i Nils Andersson & Henrik Björck (red.), *Idéhistoria i tiden: Perspektiv på ämnets identitet under sjuttiofem år* (Stockholm 2008).
- Sörlin, Sverker & Charlotte Brogren, ”Forskning i storföretag – politik och globalisering” i Mats Benner & Sverker Sörlin (red.), *Forska lagom och vara världsbäst: Sverige inför forskningens globala strukturomvandling* (Stockholm 2008).
- Sörlin, Sverker & Mats Benner, ”Förord” i Mats Benner & Sverker Sörlin (red.), *Forska lagom och vara världsbäst: Sverige inför forskningens globala strukturomvandling* (Stockholm 2008).
- Sörlin, Sverker, ”Ge katten att äta: Debatten borde handla om vad humaniora skall göra”, *Dagens Nyheter*, 30 juli 2008.
- Sörlin, Sverker, ”Gör USA koldioxidfritt”, *Fokus* (2008:45).
- Sörlin, Sverker & Stefan Edman, ”Har vi gjort det här?”, *Dagens Nyheter*, 2 juli 2008.
- Sörlin, Sverker, ”Historicizing Arcticality”, in Kathryn Yusoff (red.) *Bipolar* (London 2008).
- Sörlin, Sverker, ”Historiskt självstyre: Grönland kan rita om Arktiskartan”, *Dagens Nyheter*, 28 november 2008.
- Sörlin, Sverker, ”Humboldtuniversitet, slöjdskola, teknisk högskola” i Eric Giertz (red.), *Då förändras Sverige: 25 experter beskriver drivkrafter bakom utvecklingen* (Lund 2008).

- Sörlin, Sverker, ”Här försar girigheten” [med utgångspunkt i: Gísli Pálsson, *Anthropology and the New Genetics and Dreamland: A Self Help Manual for a Frightened Nation*], *Dagens Nyheter*, 24 juli 2008.
- Sörlin, Sverker, ”I Malmberget har vanan ingen makt: Några tankar om mångtydighet och uppbrott med anledning av Erik Holmstedts fotografier” i Sverker Sörlin [text] och Erik Holmstedt [foto], *Inte längre mitt hem: Malmberget 1969–1978, 2007–2008* (Luleå 2008).
- Sörlin, Sverker, ”Inför dödens vita mörker – fältdagboken som konst och vetenskap” i Håkan Jorikson (red.) *Svenska fysikaliska-meteorologiska expeditionen till Spetsbergen juli 1882 – september 1883: S A Andrés dagbok från deltagandet i det första internationella polaråret* (Gränna 2008).
- Sörlin, Sverker, ”Isdiplomati: Hans W:son Ahlmann och klimatförändringen – mellan morän och moral”, i Bosse Sundin & Maria Göransdotter (red.), *Mångsysslare och gränsöverskridare: 13 uppsatser i idéhistoria* (Umeå 2008).
- Sörlin, Sverker, ”Miljöhistoria som idéhistoria” i Nils Andersson & Henrik Björck (red.), *Idéhistoria i tiden: Perspektiv på ämnets identitet under sjuttiofem år* (Stockholm 2008).
- Sörlin, Sverker, ”Möjligheternas mosse”, *Västerbottens-Kuriren*, 4 november 2008.
- Sörlin, Sverker, ”Samma jord, olika utsikter” [om: Christian Azar, *Makten över klimatet* och Stefan Fölster, *Farväl till världsundergången: Konsten att överleva växthuseffekten*] *Dagens Nyheter*, 14 oktober 2008.
- Sörlin, Sverker, ”Sara Lidman – det modernas dilemma”, *Miljömagasinet* (2008:11).
- Sörlin, Sverker, ”Se vad generna kan!” [om Staffan Ulfstrand, *Darwins idé* (Symposion)], *Dagens Nyheter*, 10 november 2008.
- Sörlin, Sverker, ”Släpp den fri!: Forskningen på svenska universitet ska inte läsas in av politiska & kommersiella intressen”, *Aftonbladet*, 15 november 2008.
- Sörlin, Sverker, ”Tillståndet för forskningen – en diagnos och många frågor” i Mats Benner & Sverker Sörlin (red.), *Forska lagom och vara världsbäst: Sverige inför forskningens globala strukturomvandling* (Stockholm 2008).

- Sörlin, Sverker, ”Universitetsutbildning – från privilegium till medborgerlig möjlighet” i Eric Giertz (red.), *Då förändras Sverige: 25 experter beskriver drivkrafter bakom utvecklingen* (Lund 2008).
- Sörlin, Sverker, ”Volvo missade miljötaget”, *Dagens Nyheter*, 17 december 2008.
- Sörlin, Sverker, ”Världens nya gränser: Hög tid investera i grön framtid”, *Dagens Nyheter*, 18 juni 2008.
- Sörlin, Sverker & Mats Benner (red.) *Forska lagom och vara världsbäst: Sverige inför forskningens globala strukturomvandling* (Stockholm 2008).
- Sörlin, Sverker & Klas Sandell (red.), *Friluftshistoria – Från "hårdande friluftsliv" till ekoturism och miljöpedagogik: Teman i det svenska friluftslivets historia* (Stockholm 2008 [2. uppl.]).
- Sörlin, Sverker, ”Klimatpionjär: Bert Bolins miljöforskning var världsvägorande”, *Dagens Nyheter*, 4 januari 2008.
- Sörlin, Sverker, Söndagskrönika: ”Stadens natur” [om: Richard Walker, *The Country in the City: The Greening of the San Francisco Bay Area*], *Dagens Nyheter*, 19 oktober 2008.
- Sörlin, Sverker & Peter Nolan m.fl., *The Social Capital Programme: Report of the Expert Panel* (Helsinki 2008).
- Tillberg, Margareta, [recension: Anne-Marie Ericsson, *The Interiors of M/S Kungsholm: Masterpieces in Swedish Art Deco*], *Konsthistorisk tidskrift* (2008:4).
- Margareta Tillberg, ”Collaborative design: The electric industry in Soviet Russia 1973–79”, *Focused – Current Design Research Projects and Methods: Swiss Design Network Symposium 30–31 May 2008* (2008).
- Tillberg, Margareta, ”Matiushin i muzyka”, i Georgij Fedorovic Kovalenko (red.), *Avangard i teatr 1910–1920-ch godov* (Moscow 2008).
- Tillberg, Margareta, *Cvetnaja vselejnaja: Michail Matjusin ob iskusstve i zrenii* (Moskva 2008).
- Wormbs, Nina, ”Reflection on ‘Mapping the Field: Theories of Standardisation’” i Judith Schueler, Andreas Fickers & Anique Hommels (red.), *Bargaining Norms/Arguing Standards: Negotiating Technical Standards* (Haag 2008).

- Wormbs, Nina, "Standardising Early Broadcasting in Europe: A Form of Regulation" i Judith Schueler, Andreas Fickers & Anique Hommels (red.), *Bargaining Norms/Arguing Standards: Negotiating Technical Standards* (Haag 2008).
- Wormbs, Nina, Hjalmar Fors, Jenny Beckman, Gustav Holmberg, Anna Tunlid, Staffan Wennerholm & Sven Widmalm, "Inledning", i Sven Widmalm (red.), *Vetenskapens sociala strukturer: Sju historiska fallstudier om konflikt, samverkan och makt* (Lund 2008).
- Wormbs, Nina & Sverker Sörlin, "Rocket and Reindeer: The History of the Swedish Innovation System for Space and its Spatial Dimensions", *KTH/CEGIS Working Paper Series in Economics and Institutions of Innovation* 120 (2008).
- Wormbs, Nina, "Ett, två, tre – ANT: Faror och förtjänster illustrerat med svensk rymdpolitik som fallstudie" i Sven Widmalm (red.), *Vetenskapens sociala strukturer: Sju historiska fallstudier om konflikt, samverkan och makt* (Lund 2008).
- Öhman, May-Britt & Heather Hoag, "Turning Water into Power: Debates over the Development of Tanzania's Rufiji River Basin, 1961–1985, *Technology & Culture* 49 (2008:3).
- Öhman, May-Britt, "Sverige hjälper: Att fostra svenska folket till medvetenhet om sin egen storhet och andras litenhet", *Tidskrift för Genusvetenskap* (2008:1).

AVDELNINGENS PUBLIKATIONSSERIER

Avdelningen ger via serierna TRITA-HOT och TRITA-HST ut avhandlingar, rapporter och andra typer av publikationer. Under 2008 var Ingemar Pettersson och Thomas Kaiserfeld redaktörer för avhandlingens publikationsserier.

TRITA-HOT

Stockholm Papers in the History and Philosophy of Technology (TRITA-HOT) är avdelningens serie för doktorsavhandlingar och licentiatavhandlingar. I serien ges även andra publikationer ut, såsom antologier eller enskilda forskares böcker. Under 2008 och den föregående tioårsperioden gavs följande publikationer ut.

Ulf Andréasson, *Arbetslösa i rörelse: Organisationssträvanden och politisk kamp inom arbetarrörelsen i Sverige 1920–34* (2008).

Isabelle Dussauge, *Technomedical visions: Magnetic resonance imaging in 1980s Sweden* (2008).

Per Lundin, *Bilsamhället: Ideologi, expertis och regelskapande i efterkrigstidens Sverige* (2008).

Anna Storm, *Hope and rust: Reinterpreting the industrial place in the late 20th century* (2008).

Julia Lindkvist, *Att bygga kunskapsstaden: En studie av högskolornas framväxt i Stockholm 1850–1960* (2008).

Mikael Nilsson, *Tools of hegemony: Military technology and Swedish-American security relations 1945–1962* (2007).

May-Britt Öhman, *Taming exotic beauties: Swedish hydropower constructions in Tanzania in the era of development assistance, 1960s–1990s* (2007).

Nils Bruzelius, *"Near friendly or neutral shores": The deployment of the fleet ballistic missile submarines and US policy towards Scandinavia 1957–1963* (2007).

David Nilsson, *Water for a few: A history of urban water and sanitation in East Africa* (2007).

Brita Lundström, *Grundat 1876: Historia och företagsidentitet inom Ericsson* (2006).

Helene Sjunnesson, *Papper av lump: Studier av kontinuitet och förändring i nordisk pappersindustri från 1600-tal till 1900-tal* (2006).

- Petter Wulff, *Försvarets elasticitet i princip och praktik: Arméns teknikförnyelse under mellankrigstiden* (2006).
- Dag Avango, *Sveagruvan: Svensk gruvhantering mellan industri, diplomati och geovetenskap* (2005).
- Anna Storm, *Koppardalen: Om historiens plats i omvandlingen av ett industriområde* (2005).
- Brita Lundström, *Historiens roll i det moderna företaget: Ericsson och det förflutna* (2004).
- Jan af Geijerstam, *Landscapes of technology transfer: Swedish ironmakers in India 1860–1824* (2004).
- Tomas Ekman, *Spår i vägen: Teknikval, politik och spårvägstrafik i Stockholm 1920–2002* (2003).
- Nina Wormbs, *Vem älskade Tele-X: Konflikter om satelliter i Norden 1974–1989* (2003).
- Dag Avango & Brita Lundström (red.), *Industrins avtryck: Perspektiv på ett forskningsfält* (2003).
- Anders Houltz, *Teknikens tempel: Modernitet och industriarv på Göteborgsutställningen 1923* (2003).
- Tomas Ekman, *Kampen om gatan: Utvecklingen av spårvägstrafiken i Stockholms innerstad 1920–1967* (2000).
- Johan Schultz, *Ballistik på 1600-talet: Ett samspel mellan vetenskap och teknik* (2000).
- Jenny Beckman, *Naturens Palats: Nybyggnad, vetenskap och utställning vid Naturhistoriska riksmuseet 1866–1925* (1999).
- Eva Dahlström, *Verkstadsmiljöer under 1800-talet: Mekaniska verkstäder mellan hantverk och industri* (1999).
- Mats Fridlund, *Den gemensamma utvecklingen: Staten, storföretaget och samarbetet kring den svenska elkrafttekniken* (1999).
- Anders Bäckman, *Rökprocessen: En miljötvist i början av 1900-talet* (1998).

TRITA-HST

Working Papers from the Division of History of Science and Technology (TRITA-HST) är avdelningens serie för arbetsrapporter och examensarbeten. Genom de transkript av vittnesseminarier som publicerades genom projektet ”Från matematikmaskin till IT” fick serien under 2008 en ovanligt hög utgivningsfrekvens.

Johan Gribbe (red.), *JA 37: pilot och system: Transkript av ett vittnesseminarium vid Tekniska museet i Stockholm den 11 december 2007* (2008:1).

Björn Thodenius (red.), *IT i bank- och finanssektorn 1960–1985: Transkript av ett vittnesseminarium vid Tekniska museet i Stockholm den 13 mars 2006* (2008:2).

Johan Gribbe (red.), NIBS: *Utvecklingen av Näckens informationsbehandlings-system, 1966–82: Transkript av ett vittnesseminarium vid Tekniska museet i Stockholm den 14 januari 2008* (2008:3).

Johan Gribbe (red.), LEO: *Databehandling och operativ ledning inom försvaret, 1972–89: Transkript av ett vittnesseminarium vid Högkvarteret i Stockholm den 15 januari 2008* (2008:4).

Milena Dávila (red.), *Datorisering av medicinsk laboratorieverksamhet 1: En översikt: Transkript av ett vittnesseminarium vid Svenska läkaresällskapet i Stockholm den 17 februari 2006* (2008:5).

Milena Dávila (red.), *Datorisering av medicinsk laboratorieverksamhet 2: Massanalyser och hälsokontroller: Transkript av ett vittnesseminarium vid Tekniska museet i Stockholm den 20 september 2006* (2008:6).

Anna Orrghen (red.), *Tidiga söksystem: Transkript av ett vittnesseminarium vid Tekniska museet i Stockholm den 21 januari 2008* (2008:7).

Sofia Lindgren & Julia Peralta (red.), *Lysator: Transkript av ett vittnesseminarium vid Linköpings universitet, Linköping, den 21 februari 2008* (2008:8).

Kajsa Klein (red.), *Integritetsdebatten åren kring 1984: Transkript av ett vittnesseminarium vid Tekniska museet i Stockholm den 30 november 2007* (2008:9).

Mikael Nilsson (red.), *Staten och kapitalet: Betydelsen av det dynamiska samspelet mellan offentligt och privat för det svenska telekomundret: Transkript av ett vittnesseminarium vid Tekniska museet i Stockholm den 18 mars 2008* (2008:10).

- Mikael Nilsson (red.), *Sambandsystem 9000 ur ett användarperspektiv: Transkript av ett vittnesseminarium vid Tekniska museet i Stockholm den 13 mars 2008* (2008:11).
- Mikael Nilsson (red.), *Radiokommunikationsutvecklingens betydelse för mobiltelefonin: Transkript av ett vittnesseminarium vid Tekniska museet i Stockholm den 12 mars 2008* (2008:12).
- Johan Gribbe (red.), *Tidig flygradar: Transkript av ett vittnesseminarium vid Tekniska museet i Stockholm den 15 april 2008* (2008:13).
- Julia Peralta (red.), *ADB i folkbokföring och beskattning: Transkript av ett vittnesseminarium vid Tekniska museet i Stockholm den 17 januari 2008* (2008:14).
- Julia Peralta (red.), *Statskontoret: Transkript av ett vittnesseminarium vid Tekniska museet i Stockholm den 5 februari 2008* (2008:15).
- Julia Peralta (red.), *ADB-tekniken och den allmänna försäkringen: Transkript av ett vittnesseminarium vid Tekniska museet i Stockholm den 12 februari 2008* (2008:16).
- Sofia Lindgren & Julia Peralta (red.), *Datacentralerna för högre utbildning och forskning: Transkript av ett vittnesseminarium vid Tekniska museet i Stockholm den 27 mars 2008* (2008:17).
- Sofia Lindgren & Julia Peralta (red.), *Högre datautbildningar i Sverige i ett historiskt perspektiv: Transkript av ett vittnesseminarium vid Tekniska museet i Stockholm den 24 januari 2008* (2008:18).
- Per Lundin (red.), *Administrativ systemutveckling i teori och praktik, 1960–1980: Transkript av ett vittnesseminarium i Stockholm den 26 november 2007* (2008:19).
- Per Lundin (red.), *Tidiga e-postsystem: Transkript av ett vittnesseminarium vid Tekniska museet i Stockholm den 14 februari 2008* (2008:20).
- Per Lundin (red.), *Den skandinaviska skolan i systemutveckling under 1970- och 1980-talen: Exemplet DEMOS och UTOPLA: Transkript av ett vittnesseminarium vid Tekniska museet i Stockholm den 31 mars 2008* (2008:21).
- Gustav Sjöblom (red.), *Systemutveckling och långtidsplanering vid SAS Data i Stockholm, 1964–1982: Transkript av ett vittnesseminarium vid Tekniska museet i Stockholm den 5 december 2007* (2008:22).
- Gustav Sjöblom (red.), *Standardekonomisystem för stordatorer: EPOK, EPOS & FACTS, 1969–1986: Transkript av ett vittnesseminarium vid Tekniska museet i Stockholm den 29 januari 2008* (2008:23).
- Gustav Sjöblom (red.), *Standardisering och integration av datasystem inom gods-transportbranschen, 1970–1985: Transkript av ett vittnesseminarium vid Flygfältsbyrån i Göteborg den 11 mars 2008* (2008:24).

- Gustav Sjöblom (red.), *IT-konsultbranschens uppkomst och tillväxt 1964–1985: Transkript av ett vittnesseminarium vid Tekniska museet i Stockholm den 1 april 2008* (2008:25).
- Björn Thodenius (red.), *Teknisk utveckling i bankerna fram till 1985: Transkript av ett vittnesseminarium vid Tekniska museet i Stockholm den 12 november 2007* (2008:26).
- Björn Thodenius (red.), *De viktigaste drivkrafterna för att utnyttja IT inom försäkringsbranschen mellan 1960–1985: Transkript av ett vittnesseminarium vid Tekniska museet i Stockholm den 28 november 2007* (2008:27).
- Mirko Ernkvist (red.), *Svensk dataspelsutveckling, 1960–1995: Transkript av ett vittnesseminarium vid Tekniska museet i Stockholm den 12 december 2007* (2008:28).
- Dag Avango & Arne Kaijser, *Vetenskaplig forskning – teknisk förändring – industriell förnyelse: Slutrapportering av ett forskningsprojekt finansierat av Riksbankens jubileumsfond 1998–2007* (2008:29).
- Per Lundin (red.), *Styrbjörn: Utvecklingen och användningen av ett konstruktions- och produktionsystem för skeppsbyggnad vid Kockums under 1960- och 1970-talen: Transkript av ett vittnesseminarium vid AVEVA AB i Malmö den 2 oktober 2007* (2008:30).
- Björn Thodenius (red.), *Uttagsautomater: Transkript av ett vittnesseminarium vid Tekniska museet i Stockholm den 16 januari 2007* (2008:31).
- Martin Emanuel (red.), *ABC 80 i pedagogikens tjänst: Exempel på tidig användning av mikrodata i den svenska skolan: Transkript av ett vittnesseminarium vid Cloetta Center i Linköping den 23 september 2008* (2008:32).
- Sofia Lindgren (red.), *Dataföreningar i Sverige: Framväxt och förändringsmönster 1949–1990: Transkript av ett vittnesseminarium vid Tekniska museet i Stockholm den 26 september 2008* (2008:33).
- Gustav Sjöblom (red.), *Varuhushandelns datorisering före 1980: Transkript av ett vittnesseminarium vid Tekniska museet i Stockholm den 29 september 2008* (2008:34).
- Ebba Larsson (red.), *Fastighetsdatasystemet: Transkript av ett vittnesseminarium vid Tekniska museet i Stockholm den 30 september 2008* (2008:35).
- Martin Emanuel (red.), *Folkbildning kring datorn 1978–85: Transkript av ett vittnesseminarium vid Tekniska museet i Stockholm den 9 oktober 2008* (2008:36).
- Sofia Lindgren (red.), *Fackpress inom dataområdet: Exempel från 1960- och 1970-talet: Transkript av ett vittnesseminarium vid Tekniska museet i Stockholm den 14 oktober 2008* (2008:37).

- Gustav Sjöblom (red.), *Dagligvaruhandelns datorisering före 1985: Transkript av ett vittnesseminarium vid Tekniska museet i Stockholm den 20 oktober 2008* (2008:38).
- Gustav Sjöblom (red.), *Införandet av streckkoder i Sverige: Transkript av ett vittnesseminarium vid Tekniska museet i Stockholm den 22 oktober 2008* (2008:39).
- Martin Emanuel (red.), *Datorn i skolan: Skolöverstyrelsens och andra aktörers insatser, 1970- och 80-tal: Transkript av ett vittnesseminarium vid Tekniska museet i Stockholm den 30 oktober 2008* (2008:40).
- Crister Skoglund (red.), *Föreställningar om informationssambället under 1980-talets första hälft: Transkript av ett vittnesseminarium vid Tekniska museet i Stockholm den 27 maj 2008* (2008:41).

KONTAKTINFORMATION

Avd. för teknik- och
vetenskapshistoria
Kungliga tekniska högskolan
Teknikringen 76
100 44 Stockholm

Tel: 08 790 60 00

Fax: 08 24 62 63

Administratör:
Helena Törnkvist
08 790 63 32
heto@kth.se

Dag Avango
08-790 87 37
avango@kth.se

Martin Emanuel
08-790 85 79
martinem@kth.se

Dzamilia Bienkowska
dzamilab@kth.se

Maja Fjaestad
08-790 86 46
majaf@kth.se

Maria Bohn
08-790 87 81
bohn@kth.se

Hjalmar Fors
08-790 87 55
hjalmarf@kth.se

Nils Bruzelius
nilsbruzelius@hotmail.com

Johan Gribbe
08-790 87 37
jgribbe@kth.se

Isabelle Dussauge
08-790 85 15
isadus@kth.se

Anders Houltz
08-790 85 93
houltz@kth.se

Anders Ekström
08-790 92 48
aekstrom@kth.se

Pär Högselius
08-790 92 48
perho@kth.se

Maths Isacson
08-790 85 73
maths@kth.se

Arne Kaijser
08-790 85 99
arne@kth.se

Thomas Kaiserfeld
08-790 86 46
thomas@kth.se

Katarina Larsen
08-790 85 66
larsen@infra.kth.se

Julia Lindkvist
08-790 85 79
julialin@infra.kth.se

Per Lundin
08-790 87 41
plundin@kth.se

Brita Lundström
08-790 87 41
brita@kth.se

David Nilsson
david.nilsson@infra.kth.se

Mikael Nilsson
08-790 85 15
mikani@kth.se

Ingemar Pettersson
08-790 87 42
ingemar2@kth.se

Anna Storm
08-790 61 31
astorm@kth.se

Sverker Sörlin
08-790 80 67
sorlin@kth.se

Margareta Tillberg
+49 30 81 01 51 20
mekat@kth.se

Lars Ulfving
lars.ulfving@fhs.mil.se

Nina Wormbs
08-790 85 83
nina@kth.se

Petter Wulff
petterw@kth.se

Anna Åberg
08-790 87 42
aberg2@kth.se

May-Britt Öhman
08-790 67 81
maybritt@kth.se